

Stand van de uitvoering sociale zekerheid

datum 22 juni 2022

Inhoud

1 Actualiteit Sociale Zekerheid	8
1.1 Update uitvoering en afronding coronaregelingen door UWV en de SVB	8
1.2 Gevolgen situatie Oekraïne UWV en de SVB.....	9
2 Toekomstige dienstverlening	12
2.1 Update Werkagenda voor de uitvoering en maatwerk in dienstverlening	12
2.2 Menselijke maat & maatwerk	12
2.3 Ontwikkelingen vereenvoudiging sociale zekerheid	13
2.4 Ontwikkelingen kabinetsreactie POK	13
2.5 Ontwikkelingen klantcommunicatie bij de SVB en UWV	14
2.6 Sturing, governance en toezicht.....	15
2.7 Ontwikkelingen samenwerkingsvisie	17
2.8 Ontwikkelingen ICT.....	17
3 Dienstverlening & Handhaving.....	22
3.1 Ontwikkelingen dienstverlening & handhaving UWV	22
3.2 Ontwikkelingen dienstverlening & handhaving SVB	34
3.3 Burgerperspectief bij U-toetsen	36
3.4 Fraude signalering voorziening	37
3.5 Handhaving buitenland.....	38
4 Ontwikkelingen rondom gegevensuitwisseling	41
4.1 Aan de slag met verbeteren uitwisseling matchingsgegevens (VUM).....	41
4.2 Totaalrapportage beveiliging gezamenlijke elektronische voorzieningen Suwi41	
4.3 Voortgang maatregelen loonaangifteketen.....	42
4.4 Voortgang maatregelen SONAR	43
4.5 Voortgang EESSI (gegevensuitwisseling EU)	43
4.6 Ontwikkelingen samenloop detentie en uitkering	44

4.7	Ontwikkelingen Data-initiatief SVB	44
4.8	Update datalekken UWV en de SVB	45
4.9	Overige ontwikkelingen gegevensuitwisseling	46
5	Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving 2022	48
5.1	Appreciatie knelpuntenbrief UWV 2022	48
5.2	Appreciatie knelpuntenbrief SVB 2022	51
5.3	Voortgang knelpunten uit knelpuntenbrieven 2021	53

Dienstverlening als rode draad

Een goede dienstverlening is van essentieel belang voor het bieden van bestaanszekerheid aan burgers.

We zien dat de SVB en UUV in onvoorziene situaties de dienstverlening op gang weten te houden.

Het versterken van de dienstverlening pakken we samen met UUV en de SVB breed op door het programma Werk aan Uitvoering, de vereenvoudigingsagenda, het onderzoek hardvochtige effecten en het transparant delen van knelpunten via knelpuntenbrieven.

Het coalitieakkoord bevat een aantal ambitieuze plannen voor de overheidsdienstverlening en vormgeving van de sociale zekerheid. Daarbij is het belangrijk om aandacht te hebben voor het belang van de burger en de uitvoerbaarheid.

Inleiding

In de Stand van de uitvoering sociale zekerheid informeren wij uw Kamer over de ontwikkelingen en dilemma's in de uitvoering van sociale zekerheid. We kijken daarbij naar dienstverlening, handhaving en gegevensuitwisseling. Met deze Stand van de uitvoering bouwen wij voort op voorgaande brieven en informeren wij uw Kamer over de voortgang van moties en toezeggingen. Daarnaast gaan we in op de gevolgen voor uitvoering van de sociale zekerheid van het coronavirus en de oorlog in Oekraïne.

De oorlog in Oekraïne heeft een grote impact op de mensen uit Oekraïne. De komst van ontheemden uit Oekraïne raakt ook de sociale zekerheid in Nederland. De SVB en UWV zetten zich maximaal in om vanuit hun kerntaken bijdragen te leveren aan een goede opvang van ontheemden en het bieden van bestaanszekerheid aan uitkeringsgerechtigden in Oekraïne. Voor UWV zijn in dat kader de verstrekking van WW-uitkeringen als gevolg van werktijdverkorting en de meldingsplicht voor Oekraïense vluchtelingen die in Nederland willen werken relevant. Voor de SVB is de doorwerking van het bieden van opvang door uitkeringsgerechtigden van belang en de wijze van inschrijving in de BRP.

We zien dat de SVB en UWV in deze onvoorziene situaties de dienstverlening goed op peil weten te houden. Een goede dienstverlening is essentieel voor het bieden van bestaanszekerheid aan burgers. Het vertrouwen dat burgers in de overheid hebben, hangt hiermee samen. Met het coalitieakkoord zet het Kabinet in op het realiseren van een overheid die betrouwbaar, dienstbaar, dichtbij en rechtvaardig is. We hebben aandacht voor de uitvoering en we investeren in het versterken van de dienstverlening, daarmee werken we aan de continuïteit en toekomstbestendigheid van een goede dienstverlening aan de burger. Dit wordt samen met UWV en de SVB breed opgepakt door het programma Werk aan Uitvoering, de vereenvoudigingsagenda, het onderzoek hardvochtige effecten en het delen van knelpunten.

Het coalitieakkoord bevat een aantal ambitieuze maatregelen om de overheidsdienstverlening en vormgeving van de sociale zekerheid te verbeteren. We willen veel en zijn ambitieus. Daarbij is het belangrijk om het belang van de burger en de uitvoerbaarheid in de gaten te houden. Niet alles kan tegelijkertijd. We blijven graag met uw Kamer in gesprek over de keuzes die we hierbij maken.

Deze Stand van de uitvoering wordt samen met de knelpuntenbrieven van de SVB en UWV aan uw Kamer aangeboden. In die brieven delen UWV en de SVB de knelpunten die zij zien in wet- en regelgeving. Het gaat om knelpunten die tot ongewenste situaties bij burgers leiden. Wij zijn positief over het delen van deze knelpunten met uw Kamer. UWV en de SVB hebben hier in september 2021 ook een gesprek met uw Kamer over gevoerd. Deze gesprekken stimuleren wij van harte. Een aantal knelpunten is inmiddels opgelost, andere knelpunten zijn onderdeel van een lopend traject. Daarnaast zijn er ook een aantal knelpunten die niet zomaar op te lossen zijn, hier blijven we over in gesprek.

Met deze Stand van de uitvoering bieden wij uw Kamer ook de Kamerbrief samen met de Vereenvoudigingsagenda, de samenwerkingsvisie van UWV, SVB en SZW, de totaalrapportage beveiliging gezamenlijk elektronische voorzieningen SUWI, exportcijfers van UWV en het onderzoek naar de werking van het UIP aan. In deze

Stand van de uitvoering geven wij een eerste reactie op de nieuw genoemde knelpunten. Wij sturen uw Kamer voor het zomerreces verschillende aparte brieven waarin we uitgebreider ingaan op ontwikkelingen die ook genoemd zijn in deze Stand van de Uitvoering, zoals de Fraudewet en Sociaal-medisch beoordelen. Zodra het onderzoek naar hardvochtige effecten in de Participatiewet, de UWV-keten en het pgb is afgerond, sturen wij uw Kamer het rapport.

Gevolgen actualiteit sociale zekerheid

UWV en de SVB weten de huidige dienstverlening te continueren naast

de uitvoering en afronding van de coronaregelingen

en

de bijdrage die zij leveren als gevolg van de toestroom van mensen uit Oekraïne.

In dit hoofdstuk

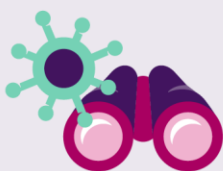
Continuïteit dienstverlening UWV en de SVB

Vrijstelling van de Tewerkstellingsvergunning (TWV)-plicht

Uitbreiding afhandelen WW-aanvragen op basis van de werktijdverkorting

Uitvoering coronaregelingen en langetermijnstrategie UWV

Uitzondering uitkeringsgerechtigden die onderdak bieden aan Oekraïners

Inschrijving BRP ontheemden Oekraïne

Uitvoering tijdelijke tegemoetkomingsregeling kinderopvang toeslag SVB

Gevolgen sancties voor banken

1 Actualiteit Sociale Zekerheid

De uitvoering van de sociale zekerheid had het afgelopen half jaar te maken met de gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de uitvoering en afronding van de coronaregelingen. In dit hoofdstuk gaan we in op de stand van zaken van de uitvoering van beide onderdelen en op de gevolgen voor de continuïteit van de dienstverlening.

1.1 Update uitvoering en afronding coronaregelingen door UWV en de SVB

1.1.1 Continuïteit dienstverlening

Op 26 januari 2022 zijn de contactbeperkende coronamaatregelen beëindigd. De landelijke maatregelen in reactie op de coronacrisis hebben veel impact gehad op de samenleving en op de dienstverlening van UWV en de SVB. Wij kunnen concluderen dat UWV en de SVB de dienstverlening over het algemeen knap hebben weten te continueren.

UWV

De coronacrisis heeft de dienstverlening door UWV onder druk gezet, met meer langdurige gevolgen. Door de contact beperkende maatregelen konden veel sociaal-medische beoordelingen waarbij een fysieke afspraak noodzakelijk was niet doorgaan. Dit heeft de achterstanden doen oplopen. Ook zijn het vooral de meer complexe beoordelingen die zijn blijven liggen. Daarnaast zijn door uitgestelde zorg en het coronavirus meer mensen langdurig ziek. Het sociaal-medisch stelsel dat al onder druk stond, is hiermee onder nog grotere druk komen te staan. Sinds februari 2022 is 50 procent van de werkplekken weer beschikbaar om op kantoor te werken. Op dit moment is de gemiddelde bezetting op de kantoren 20 tot 25 procent. Het jaar 2022 is een proefjaar voor hybride werken, het deels thuis en deels op kantoor werken.

SVB

Na twee jaar thuiswerken zijn werknemers van de SVB weer begonnen met deels op kantoor werken. De coronacrisis heeft de dienstverlening van de SVB flink onder druk gezet. Dit is te merken aan het hoge ziekteverzuim, de olopende werkvoorraden en de tijdigheid die onder druk staat. Desondanks heeft de SVB de dienstverlening en prestaties voor een belangrijk deel op niveau weten te houden. Burgers zijn de dienstverlening van de SVB als 'goed' blijven beoordelen.

1.1.2 Uitvoering coronaregelingen UWV en langetermijn coronastrategie

In het vierde kwartaal van 2021 werd het kabinet genooddaakt om vanwege het coronavirus contactbeperkende maatregelen aan te scherpen. Het kabinet heeft daarbij besloten de steunmaatregelen te verlengen voor de periode waarin de contactbeperkende maatregelen van kracht waren. De laatste regeling, NOW-6, was opgesteld van januari tot en met maart 2022. De NOW-regelingen zijn aan het begin van de coronacrisis in hoog tempo ingericht en hebben ertoe geleid dat bedrijven in staat gesteld werden om werknemers te behouden. Veel werkgevers moeten na vaststelling van de subsidieaanvragen (een deel van) de NOW terugbetalen. Het proces van subsidievaststellingen gaat komende jaren nog door en het is een positief gegeven dat veel werkgevers in de moeilijke coronaperiode uiteindelijk meer omzet hebben gedraaid dan dat zij zelf bij de aanvraag van de

NOW hadden ingeschat. Voor veel werkgevers is de terugbetaling geen probleem en wanneer dit wel een probleem is, wordt ondersteuning geboden.

Hierbij is het voor werkgevers mogelijk om met UWV ruime terugbetalingstermijnen af te spreken tot maximaal vijf jaar. Ook is er een betaalpauze van een jaar mogelijk en wordt er geen rente in rekening gebracht. De Algemene Rekenkamer complimenteert UWV en SZW voor de wijze waarop de regeling is uitgevoerd en hoe de controle erop is ingericht¹.

Voor een meer uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de brief die wij op 9 mei 2022² aan uw Kamer hebben gestuurd.

Het kabinet heeft in de Kamerbrief over de langetermijnvisie op coronasteun aangegeven dat generieke steun in de toekomst geen passende optie is.³ Als er in de toekomst in uitzonderlijke gevallen wel steun nodig lijkt te zijn, ligt gerichte, en bij voorkeur sectorale, steun meer voor de hand.

1.1.3 Uitvoering tijdelijke tegemoetkomingsregeling kinderopvangtoeslag SVB

De SVB heeft een aantal tijdelijke regelingen uitgevoerd als gevolg van de coronapandemie. Zo is er een tegemoetkoming uitgekeerd aan ruim 570.000 ouders vanwege de tijdelijke sluiting van de kinderopvang. Ook keerde de SVB een tegemoetkoming uit aan ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag vanuit de regeling TTKZO. Ouders die tijdens de derde sluitingsperiode van de buitenschoolse opvang (december 2021 – januari 2022) kinderopvangtoeslag hebben ontvangen en de facturen hebben doorbetaald, ontvangen medio juni 2022 een tegemoetkoming. Ook ouders die tijdens de eerste en/of tweede sluitingsperiode te weinig tegemoetkoming hebben gehad, ontvangen eind juni een aanvullende tegemoetkoming. Uw Kamer is in februari en april 2022⁴ geïnformeerd over de tegemoetkomingsregelingen KO.

Voor de derde sluitingsperiode in verband met corona wordt momenteel een wijziging van de Tijdelijke tegemoetkomingsregeling KO zonder overheidsvergoeding (TTKZO) voorbereid. Ouders die gebruik hebben gemaakt van kinderopvang zonder overheidsvergoeding kunnen naar verwachting vanaf 1 oktober tot en met 1 december 2022 een tegemoetkoming bij de SVB aanvragen. Naar verwachting komen ongeveer 2.000 huishoudens hiervoor in aanmerking.

1.2 **Gevolgen situatie Oekraïne UWV en de SVB**

1.2.1 Gevolgen voor UWV

Door de oorlog in Oekraïne geven veel mensen en overheidsorganisaties in Nederland hulp en steun aan mensen die deze oorlog zijn ontvlucht. Zo is UWV betrokken bij de toegang tot de arbeidsmarkt voor deze Oekraïners.

Tewerkstellingsvergunning-plicht

Sinds 1 april 2022 is de toegang tot de arbeidsmarkt voor vluchtelingen uit Oekraïne tijdelijk verruimd, met behulp van een vrijstelling van de Tewerkstellingsvergunning (TWV)-plicht. Een werkgever hoeft geen TWV aan te vragen bij UWV als de werkgever een vluchteling uit Oekraïne een arbeidscontract wil geven. Om zicht op

¹ Uitvoering en controle op NOW op orde | Nieuwsbericht | Algemene Rekenkamer

² Kamerstukken II 2021/2022, 35420, nr. 486

³ Tweede Kamer II 2021/2022, 35420, nr. 485

⁴ Kamerstukken II 2021/2022, 31322, nr. 444

deze groep te houden, geldt voor de werkgever wel een meldplicht bij UWV. UWV registreert deze gegevens voor de Nederlandse Arbeidsinspectie, die toezicht houdt op de naleving van de Arbeidswetten door werkgevers. Deze wijziging heeft gevolgen voor de uitvoeringspraktijk van UWV, met name de capaciteit. UWV heeft te maken met een grote stroom aan meldingen.

Dat heeft niet alleen financiële gevolgen. UWV ontvangt veel vragen over de meldingsregeling. Door die toename aan vragen neemt de verwerking van de meldingen meer tijd in beslag neemt dan verwacht. In de eerste week van juni bedroeg het aantal door UWV ontvangen meldingen 13.200. UWV maakt extra capaciteit vrij bij andere organisatieonderdelen. In samenwerking met andere partijen wil UWV deze groep mensen ondersteunen bij het vinden van werk. Op dit moment is UWV met SZW en andere partijen in gesprek om te kijken op welke wijze deze bemiddeling/dienstverlening kan plaatsvinden.

Verzoeken tot werktijdverkorting

De oorlog in Oekraïne heeft ook gevolgen voor bedrijven in Nederland die diensten en producten naar Rusland en Oekraïne exporteren, of juist importeren. De bedrijven moeten ondanks het verlies in omzet de lonen van hun personeel doorbetalen. Deze bedrijven kunnen een verzoek tot werktijdverkorting (WTV) indienen bij SZW.

1.2.2 Gevolgen voor de SVB

Geen gevolgen voor uitkeringsgerechtigden die onderdak bieden aan Oekraïners

Uitkeringsgerechtigden die tijdelijk opvang bieden aan Oekraïners ondervinden geen nadelige gevolgen voor hun uitkering. Deze uitzondering geldt voor een tijdelijk verblijf van minder dan 6 maanden. Op een later moment wordt bekeken of deze tijdelijke uitzondering kan worden verlengd. Dat hangt ook af van de situatie in de Oekraïne. De verlenging van deze termijn zal ook gelden voor het bieden van tijdelijk verblijf aan andere groepen, aan daklozen. De SVB heeft haar beleid, instructies en klantcommunicatie hierop aangepast.

Inschrijving BRP

Oekraïners zijn niet eenduidig ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). Vanaf 24 maart zijn ze met een code 30 geregistreerd. Deze code is niet uniek en wordt ook gebruikt voor andere 'derdelanders'. Vanaf 11 mei worden Oekraïense vluchtelingen (met terugwerkende kracht) met de unieke code '46' geregistreerd. De SVB heeft de gevolgen voor de uitvoering in kaart gebracht. Het systeem is aangepast om bijvoorbeeld te voorkomen dat Oekraïense vluchtelingen ten onrechte een brief krijgen dat ze kinderbijslag kunnen aanvragen. Aangezien de registratie niet eenduidig is, kan dat niet in zijn geheel worden voorkomen. In die gevallen vindt de beoordeling van het recht handmatig plaats.

Gevolgen van sancties voor banken

Het is niet mogelijk om uitkeringen en pensioenen uit te betalen op bankrekeningen van banken waar sancties op gericht zijn. De SVB heeft ruim 120 uitkeringsgerechtigden in Rusland, Belarus en Oekraïne. Slechts 5 daarvan worden geraakt door de ont koppeling van betreffende banken. De SVB stopt de betaling aan deze uitkeringsgerechtigden en stuurt ze een brief waarin ze aangeven dat zij een andere bankrekening kunnen openen.

Toekomstige dienstverlening

Voor de dienstverlening van de toekomst

blijven we werken aan een overheidsdienstverlening die aansluit bij behoeften en verwachtingen van burgers en bedrijven,

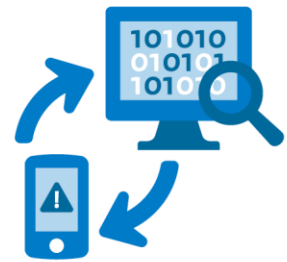

zetten we ons in voor concrete verbeteringen voor de dienstverlening aan burgers door het sturen op publieke waarden en effectievere ketensamenwerking,

signaleren we actief knelpunten in beleid en verbeteren we de samenwerking tussen UWV, de SVB en SZW en betrekken we de Tweede Kamer actief

en

hebben we aandacht voor ontwikkelingen van ICT en datagedreven werken in de uitvoering van beleid.

In dit hoofdstuk

Programma Werk aan uitvoering en maatwerk in dienstverlening

Ontwikkelingen vereenvoudiging sociale zekerheid

Inzet Kabinetsreactie POK

Ontwikkelingen klantcommunicatie bij de SVB en UWV

(keten)sturing, governance en toezicht

Samenwerkingsvisie SVB, UWV, SZW

ICT-ontwikkelingen

2 Toekomstige dienstverlening

In dit hoofdstuk gaan we in op wat al wordt gedaan en wat nodig is voor de dienstverlening van de toekomst. Wij delen met uw Kamer de ontwikkelingen rondom de dienstverlening zoals communicatie met burgers, de ambities rondom ICT als randvoorwaarde en onze rol in het overheidsbrede Programma Werk aan Uitvoering. Verder geven wij aan hoe we hier gezamenlijk vanuit publieke waarden op willen sturen.

2.1 Update Werkagenda voor de uitvoering en maatwerk in dienstverlening

Het Kabinet werkt aan herstel van het vertrouwen van burgers in de overheid. Dat vraagt om een overheid die betrouwbaar, dienstbaar, dichtbij en rechtvaardig is. Daarom is afgesproken om het programma Werk aan Uitvoering voort te zetten. Dit programma is vorig jaar gelanceerd en loopt tien jaar. Het doel is om ervoor te zorgen dat de overheidsdienstverlening optimaal aansluit bij de behoeften en verwachtingen van burgers en bedrijven. Nu en in de toekomst. Dat gaat over goede dienstverlening en goede samenwerking tussen beleid, uitvoering, politiek en andere maatschappelijke belanghebbenden. We zorgen voor de randvoorwaarden die nodig zijn om dat waar te maken voor de mensen en bedrijven waar we ons werk voor doen.

Per brief hebben wij u al eerder een korte vooruitblik gegeven waar we de komende periode binnen en met het programma Werk aan Uitvoering (WaU) mee aan de slag gaan⁵. Het kabinet wil inzetten op acties die de meeste prioriteit en impact hebben. De prioriteiten worden voor het zomerreces in een beleidsbrief over WaU gedeeld met uw Kamer. Vervolgens zal het kabinet met uw Kamer reflecteren op de aanpak en de acties. Daarbij zullen wij ook ingaan op de inzet en verdeling van de beschikbare middelen uit het coalitieakkoord.

In oktober van dit jaar, en vervolgens jaarlijks in juni, verschijnt de Staat van de Uitvoering. Deze momenten zullen wij aangrijpen om het politieke en 'publieke' debat te stimuleren. Conform de aangenomen motie Tielen/Ceder⁶ wordt vanuit het programma Werk aan Uitvoering, en in samenwerking met uw Kamer, de dag van de publieke dienstverlening georganiseerd op 23 juni 2022 (*UN Public Service Day*).

2.2 Menselijke maat & maatwerk

Om als overheid recht te kunnen doen aan mensen en bedrijven in Nederland, staat de menselijke maat in dienstverlening binnen de hele overheid centraal. Voor het grootste deel van de burgers wordt dit gerealiseerd in de standaardprocessen. Voor het oplossen van individuele complexe situaties kan maatwerk een oplossing bieden.

Zowel UWV als de SVB hebben de afgelopen jaren Maatwerkplaatsen gerealiseerd. Deze maatwerkplaatsen zijn netwerken van professionals, die elkaar snel weten te vinden. De maatwerkplaatsen lossen vastgelopen individuele kwesties op. Ook signaleren zij knelpunten die vervolgens bijvoorbeeld in de knelpuntenbrieven kunnen worden opgenomen.

⁵ Kamerstukken II 2021/2022, 31 490, nr. 312

⁶ Kamerstukken II 2020/2021, 26 448, nr. 657.

Zo zorgen we ervoor dat mensen binnen organisaties van elkaar leren, en organisaties onderling ook van elkaar leren. Op deze manier dragen UWV en de SVB bij aan de feedbackloop van praktijk naar beleid, zodat gezamenlijk met de departementen kan worden gewerkt aan structurele aanpassingen van beleid en dienstverlening. Als voorbeeld noemen we de voorschotten die UWV heeft verstrekt aan burgers in afwachting van de beoordeling van hun WIA-claim. In de Maatwerkplaats UWV kwamen diverse signalen binnen over burgers die ernstig in de schulden raakten vanwege de terugvordering van dit voorschot. UWV heeft naar aanleiding hiervan de aanpak gewijzigd om te voorkomen dat burgers onbedoeld in de problemen komen.

UWV rondt momenteel een evaluatieonderzoek naar de werkwijze van de Maatwerkplaats af. Dit onderzoek bieden wij dit najaar aan uw Kamer aan. Zowel UWV als de SVB zijn aangesloten bij het overheidsbrede leernetwerk: de Overheidsbrede Maatwerkplaats. Hier wordt met alle landelijke en enkele regionale uitvoerders gewerkt aan de verbetering van samenwerking en het gezamenlijk signaleren en agenderen van belemmerende zaken in de realisatie van maatwerk.

2.3 Ontwikkelingen vereenvoudiging sociale zekerheid

Als bijlage bij deze Stand van de uitvoering bieden we u de Vereenvoudigingsagenda sociale zekerheid aan, waarover u in de vorige Stand van de uitvoering bent geïnformeerd. De vereenvoudigingsagenda heeft als doel het verzamelen van signalen over knelpunten die burgers, werkgevers, uitvoeringsorganisaties en gemeenten ervaren als gevolg van complexiteit van de wet- en regelgeving. Ook wordt de agenda gebruikt voor het monitoren van de voortgang van het oppakken van deze knelpunten. In de bijgevoegde Kamerbrief informeren wij u over het doel, de aanpak en de opzet van de vereenvoudigingsagenda. De vereenvoudigingsagenda sturen wij u voortaan jaarlijks voor de zomer aan uw Kamer.

2.4 Ontwikkelingen kabinetsreactie POK

In de kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag⁷ (POK) heeft het kabinet middelen beschikbaar gesteld om de dienstverlening overheidsbreed te verbeteren, knelpunten in beleid eerder te signaleren en de samenwerking tussen beleid en uitvoering te verbeteren. Dit om het vertrouwen in de overheid te herstellen en herhaling van de toeslagenaffaire te voorkomen. UWV en de SVB hebben vorig jaar bestedingsplannen opgesteld om de dienstverlening op dit vlak te verbeteren.

Voor UWV en de SVB is structureel (met ingroei in 2022) respectievelijk een bedrag van € 120 mln. en € 30 mln. (waarvan € 5,5 mln. voor het pgb-domein) beschikbaar. Concreet zetten UWV en de SVB deze middelen in voor de actielijnen toegankelijke en passende dienstverlening, tijd en aandacht voor burgers, met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen, maatwerk bij complexe situaties en toekomstbestendige wet- en regelgeving. UWV heeft met de 'UWV-strategie 2021 – 2025' de focus voor de komende jaren ten aanzien van dienstverlening vastgelegd. De nadruk zal liggen op meer aandacht voor de menselijke maat en op preventie. Ook in de meerjarenkoers 2021-2025 van de SVB staat persoonlijke, proactieve dienstverlening vanuit burgerperspectief centraal.

⁷ Kamerstukken II 2020/2021, 35510, nr. 4

Nieuw dienstverleningsconcept

Eind 2021 heeft UWV zijn nieuwe dienstverleningsconcept vastgesteld dat de basis vormt voor de inrichting van één UWV brede dienstverlening. UWV wil hiermee voor zorgen dat burgers zich in hun contacten met UWV echt gezien, gehoord en geholpen voelen. Ook moet het eenvoudiger maken voor mensen om met de organisatie in contact te komen. In 2022 is UWV begonnen met het implementeren hiervan.

Programma de Bedoeling 2.0 en traject Bestuursrecht op Maat

De SVB zet onder andere met het programma de Bedoeling 2.0 in op integratie van maatwerk in het dagelijks werk. Om alle burgers op passende wijze te helpen, investeert de SVB in 2022 in bewustwording, vaardigheden en handelingskracht van haar medewerkers. Daarnaast werkt de SVB in het kader van het traject Bestuursrecht op Maat aan een herijking van haar interne beleidsregels vanuit burgerperspectief. Bestuursrecht op Maat staat voor een omgang met burgers, waarbij de menselijke maat centraal staat. In plaats van een strikte toepassing van regels, wordt meer naar de uitkomst voor de individuele burger gekeken.

Het toekomstbestendig maken van wet- en regelgeving is een belangrijk aandachtspunt. In 2022 hebben we aandacht voor de toepassing van zowel de invoerings- als de doenvermogenstoets.

2.5 Ontwikkelingen klantcommunicatie bij de SVB en UWV

2.5.1 Ontwikkelingen SVB

In de Stand van de Uitvoering van december 2021 is aangegeven dat de SVB op alle niet-automatische brieven de naam en het doorkiesnummer van een behandelend medewerker vermeldt. De SVB heeft sinds half april vervangen door een regeling-telefoonnummer. Dit telefoonnummer is gekoppeld aan de afdeling die verantwoordelijk is voor de uitvoering van één van de regelingen van de SVB. Wanneer de behandelend medewerker niet in de gelegenheid is de telefoon op te nemen, krijgt de beller automatisch contact met een andere medewerker van de betreffende regeling.

De SVB heeft de toegankelijkheid van de website vergroot en ook in de eerste helft van 2022 een aantal brieven verbeterd. Dit betreft zowel regelingoverstijgende brieven als brieven op het terrein van de AOW, AIO, Anw en kinderbijslag. Dit onder meer op basis van klantonderzoek, burgerpanels en door inzet op het project 'KoLiBrie'. KoLiBrie staat voor 'Korte en Lichte Brieven'. In dit project worden alle SVB-brieven getoetst aan leesbaarheid en begrijpelijkheid en vervolgens aangepast. Bijvoorbeeld door het gebruik van duidelijke en overzichtelijke pictogrammen waardoor burgers direct zien wat van hen wordt verwacht.

2.5.2 Ontwikkelingen UWV

UWV is in 2021 een 'Brievenchallenge' gestart, met als doel brieven duidelijker en klantvriendelijker te maken. Via interviews en klantpanels worden burgers direct en actief betrokken (gemiddeld wordt een brief door 48 burgers beoordeeld). Uit de eerste resultaten van aangepaste WW-brieven blijkt een positief effect. De brieven worden beter gewaardeerd en mensen begrijpen beter wat van hen verwacht wordt. Het doel voor 2022 is de top 100 meest impactvolle brieven te verbeteren. Tot nu toe zijn er in het eerste kwartaal van dit jaar twintig brieven verbeterd.

UWV heeft de ambitie om in complexe situaties te gaan werken met een vast contactpersoon. Voor complexe vragen waarvoor afstemming nodig is met verschillende onderdelen van UWV zullen dit jaar tien vaste contactpersonen starten. De planning is dat de eerste contactpersonen in de zomer gaan beginnen. Deze medewerkers zijn gedurende de complexe situatie het vaste gezicht vanuit UWV voor de betreffende cliënt. Ook zorgen zij voor de benodigde afstemming binnen en uiteindelijk ook buiten UWV.

2.6 Sturing, governance en toezicht

2.6.1 Herijking KPI's en publieke waarden

UWV

In de vorige Stand van de uitvoering informeerden wij uw Kamer over het voornemen om in 2022 de herijking van de KPI's meer integraal aan te pakken. Dit vormt een eerste stap om publieke waarde meer centraal te stellen in het denken binnen de organisatie en in de sturing op processen. Samen met SZW werken UWV en de SVB aan een herijking van de kritische prestatie indicatoren (KPI's). De KPI's dragen op deze manier bij aan het voeren van het goede gesprek tussen SVB en UWV, SZW, de politiek en de samenleving. In het UWV-jaarplan 2023 wil UWV de eerste resultaten hiervan laten zien.

SVB

De SVB wil, samen met SZW, meer inzetten op sturing en verantwoording op basis van publieke waarden. Dit om te komen tot een verrijkte balans van KPI's. De SVB wil met sturing via publieke waarden maatschappelijke meerwaarde creëren voor de burgers en de maatschappij. In 2021 heeft in dit kader een eerste herijking van de KPI's plaatsgevonden, die zijn opgenomen in het Jaarplan 2022. In deze eerste herijking is geprobeerd om de complexe praktijk van de uitvoering beter voor het voetlicht te brengen. Daarnaast zijn in de nieuwe set een aantal kwalitatieve KPI's opgenomen die onze inspanningen laten zien om de uitvoering te verbeteren. De KPI's dragen op deze manier meer bij aan het voeren van het goede gesprek tussen de SVB, SZW, politiek en samenleving over bijvoorbeeld knelpunten in de uitvoering. In 2022 werken we samen met de SVB en externe onderzoekers aan een verdere aanscherping en verdieping van de set, met als doel nog meer invulling te geven aan het gezamenlijk sturen op publieke waarden.

2.6.2 Het belang van een goede ketensamenwerking en ketensturing

Het is de ambitie van SZW om in de komende jaren in de ketens waar SZW onderdeel van is concrete verbeteringen voor (de dienstverlening aan) burgers te realiseren. Rond maatschappelijke vraagstukken en beleidsopgaven werken de Rijksoverheid en verschillende (uitvoerings- en private) organisaties samen in ketenverband. Deze ketens zijn veelal over ministeries, uitvoeringsorganisaties en gemeenten heen georganiseerd. Hierdoor wordt vanuit verschillende hoeken invloed uitgeoefend op het realiseren van deze maatschappelijke opgaven en beleidsopgaven.

Om de ketens waar SZW deel van uitmaakt, zo effectief mogelijk in te richten, is het belangrijk om tussen en binnen ketens meer horizontaal samen te werken. Op deze manier kan de dienstverlening aan burgers versterkt worden, door meer opgavegericht te sturen. Op dit moment worden er vervolgstappen gezet om het sturen op, het inrichten van en omgaan met ketens en netwerken van meerdere ketens te versterken.

2.6.3 Onderzoek naar de governance van het Inlichtingenbureau en het BKWI

In de in 2021 naar uw Kamer verzonden kabinetsreactie op de beleidsdoorlichting⁸ van artikel 11 Uitvoering en de evaluatie van de wet SUWI is aangekondigd dat er een onderzoek zal komen naar de governance van het Inlichtingenbureau (IB) en het BKWI. Beide organisaties brengen gegevensuitwisseling tussen SUWI-organisaties en met partijen daarbuiten tot stand en vervullen daarmee een belangrijke rol in de uitvoering van beleidsopgaven.

Een extern adviesbureau is februari jl. aangesteld om te onderzoeken hoe (toekomstige) ontwikkelingen de taken, rollen en werkzaamheden van het IB en BKWI beïnvloeden. Daarnaast onderzoeken ze hoe de governance binnen het stelsel van gegevensuitwisseling meer toekomstbestendig kan worden ingericht. De uitkomsten van het onderzoek worden na de zomer aan uw Kamer aangeboden. Het onderzoek is ook de reactie van het kabinet op de motie Van Kent⁹ die het kabinet verzoekt om de Kamer opties voor te leggen ten behoeve van democratische controle op het Inlichtingenbureau.

Zicht en sturing op het Inlichtingenbureau (IB)

De Algemene Rekenkamer (AR) heeft het zicht en de sturing van SZW op het Inlichtingenbureau beoordeeld in het Verantwoordingsonderzoek 2021. De AR constateert dat het toezicht op de uitvoering van de wettelijke taak van het IB voldoende is. Verder constateert de AR dat SZW weinig zicht heeft op hoe het IB bijdraagt aan de doelstellingen van SZW op het terrein van werk en inkomen. De AR beveelt aan om goed zicht te hebben op de gevolgen van beleid in de praktijk, bijvoorbeeld hoe de uitvoering van de rechtmatigheidscontrole voor een bijstandsgerechtigde uitpakt. Dit betekent onder andere dat SZW een goed beeld moet hebben van hoe samenloopsignalen (informatie) worden ingezet. Het gaat om informatie die wordt geleverd door het IB aan de gemeenten. Wij hebben het IB gevraagd om te reflecteren op de verwerkingen van de rechtmatigheidscontrole bij de uitvoering van de Participatiewet. Daarnaast merkt de AR op dat er steeds meer afhankelijkheden zijn tussen verschillende uitvoeringsorganisaties en overheidslagen bij het behalen van beleidsdoelstellingen.

Verder beveelt de AR aan om te verkennen hoe niet-gebruik kan worden tegengegaan met de gegevens van het IB. Hierover blijft SZW in gesprek met betrokken partijen zoals gemeenten, UWV, de SVB, de Belastingdienst en het IB. Hiervoor is het nodig om in kaart te brengen wat dit vraagt van wetswijzigingen voor een meer proactieve dienstverlening.

2.6.4 Vertraging jaarverslag SVB

In mei stuurden we u het jaarverslag van de SVB¹⁰. De totstandkoming heeft vertraging opgelopen waardoor de vanuit de wet SUWI geldende datum voor aanlevering van het jaarverslag bij SZW van 15 maart niet is gehaald. De oorzaak lag in de implementatie van nieuwe financiële systemen die medio 2021 in gebruik genomen zijn, waarover uw Kamer in de vorige Stand van de uitvoering is geïnformeerd. De combinatie van de coronacrisis, het thuiswerken en het hogere ziekteverzuim bemoeilijkte deze implementatie. Hiernaast leidde de verantwoording van de regelingen die de SVB in 2021 uitvoerde rond de tegemoetkoming voor de kinderopvang tot meer werk dan voorzien. De SVB analyseert de oorzaken van de

⁸ Kamerstukken II, 30982, nr. 62

⁹ Kamerstukken II, 26448, nr. 660

¹⁰ Kamerstukken 2021/2022, 18143

vertraging nader en bespreekt de resultaten met SZW om dit in de toekomst te voorkomen.

2.6.5 Ontwikkelingen toezicht UWV en de SVB

In lijn met het Toezichtbeleid 'Toezicht op UWV en SVB – Uitgangspunten'¹¹ voert SZW toezicht organisatiegerichte verkenningen uit. Het doel van een verkenning is om een beeld te vormen op een thema en daarop te reflecteren.

Een aantal opbrengsten uit deze verkenningen wordt hier uitgelicht. Bij strategisch personeelsbeleid is te zien dat UWV en de SVB richten op de instroom van nieuwe medewerkers. Ook is Vakmanschap een belangrijk thema voor het blijvend verhogen van de kwaliteit van het werk en het verbeteren van de dienstverlening. Waar het gaat om leren van klachten ontvangen beide organisaties vooral klachten over bejegening of onduidelijke informatie. UWV en de SVB zien de klachten als waardevolle feedback. Zij hechten waarde aan het oplossen van klachten via persoonlijk contact en analyseren klachten om trends inzichtelijk te maken.

De verkenningen naar meervoudige beslaglegging en beslissing op bezwaar bij UWV richtten zich op de ruimte binnen wet- en regelgeving om burgergericht te werk te gaan. Aanbevelingen bij deze thema's betreffen met name het met elkaar in gesprek blijven tussen zbo's en SZW over dilemma's en het maken van afwegingen hierbij.

2.7 **Ontwikkelingen samenwerkingsvisie**

Samen met de SVB en UWV hebben we een samenwerkingsvisie ontwikkeld. Deze samenwerkingsvisie vervangt de sturingsvisie uit 2016 en geeft beter invulling aan de gedeelde verantwoordelijkheid om maatschappelijke opgaven te realiseren. De samenwerkingsvisie wordt als bijlage bij deze Stand van de Uitvoering met uw Kamer gedeeld. Met de samenwerkingsvisie zijn we er niet. Een goede samenwerking vraagt om het veelvuldig voeren van het goede gesprek. Verschillende trajecten dragen hier structureel aan bij. Denk aan het herijken van de KPI's en het sturen op publieke waarden. Deze trajecten worden eerder in dit hoofdstuk beschreven.

2.8 **Ontwikkelingen ICT**

2.8.1 ICT-ontwikkelingen bij UWV

Resultaten onderzoek UWV Informatieplan

De conclusies van het onderzoek naar de werking van het UIP¹² bevestigen dat het UIP een belangrijke rol heeft binnen het informatiebeleid van UWV: zowel in de interne sturing en governance als in de verantwoording naar binnen en naar buiten. De combinatie van die verschillende functies in één document heeft gewerkt, maar is voor de toekomst een lastige. Dit door de grote veranderopgave en de verbinding met meerdere Rijksbrede trajecten zoals Werk aan Uitvoering. In het onderzoek wordt een aantal voorstellen gedaan om het UIP te verbeteren voor de toekomst. Hieronder valt het splitsen van het UIP in de verschillende doelgroepen en dat meer te verbinden met de strategie van UWV. UWV is met de aanbevelingen aan de slag.

¹¹ Kamerstukken 2020/2021, 26448, nr. 652

¹² Zie de bijlage bij deze Stand van de Uitvoering

Update IT-programma's en projecten

Met het programma DataFabriek wil UWV drie 'legacy' datawarehouses te vervangen door één nieuwe. Een datawarehouse (DWH) is een ICT-systeem waarmee data uit diverse systemen wordt verzameld en waarmee vervolgens rapportages/informatieproducten worden gemaakt. Het project, dat in 2017 is gestart, is een grootschalig, complex en financieel omvangrijk project. Het project raakt (vrijwel) alle systemen van UWV.

Nadat bleek dat de afronding van het project niet binnen de verwachte tijd lukte en de complexiteit groter was dan verwacht, heeft UWV de tijd genomen om verschillende en fundamentele aanpassingen te doen aan het programma. Inmiddels heeft een nieuwe aanpak geleid tot de oplevering van de eerste drie informatieproducten in de nieuwe omgeving. Dit laat onverlet dat het project substantiële vertraging heeft opgelopen die niet meer in zal kunnen worden gelopen. Bij aanvang was de inschatting dat dit gehele project ongeveer €30,1 miljoen zou kosten en in december 2023 zou worden afgerond. We houden rekening met een aanzienlijke financiële overschrijding van het project. Dit wordt gedekt binnen het reguliere projectportfolio budget van UWV. Daarnaast schat UWV in dat dit traject tot en met eind 2025 doorloopt. Binnen UWV wordt strak gestuurd op de voortgang.

Er wordt zorgvuldig gekeken of er nog een goede zakelijke rechtvaardiging bestaat voor vervanging van de andere omgevingen aan. Dit is in overeenstemming met het advies van het BIT om dit na het eerste datawarehouse te beoordelen. Hierbij worden de ervaringen van het huidige project en de geleerde lessen meegenomen. Gegeven de investeringen die ook zijn gedaan en de resultaten die nu worden geboekt, blijft de ambitie van UWV om ook de andere twee datawarehouses over te zetten. Er zal kritisch worden gekeken of er straks een goede onderbouwing ligt en er sprake is van een objectief vertrouwen in het project. In de volgende Stand van de Uitvoering informeren wij u hier verder over.

Informatiebeveiliging en privacy

Digitalisering van de dienstverlening en (toenemende) dreiging op het gebied van cybersecurity maken dat organisaties aan steeds hogere eisen voor informatiebeveiliging en privacy (IB&P) moeten voldoen. Voor UWV zijn de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) hierbij de belangrijkste wettelijke kaders. Het op orde brengen en houden van informatiebeveiliging en gegevensbescherming is een doorlopend proces. Veel (oudere) ICT-systemen van UWV zijn niet ontworpen volgens de principes van 'security and privacy by design'. UWV werkt stapsgewijs aan het herontwerpen en vernieuwen van deze systemen. UWV heeft een meerjarenplan opgesteld om te voldoen aan de BIO. Hier is een eerste stap in gezet met het succesvol opleveren van een 'in control verklaring' (ICV). Naar verwachting zullen alle processen en systemen van UWV in 2026 volledig aan de BIO voldoen.

Tegelijkertijd neemt UWV maatregelen om IB&P risico's te verkleinen. Zo zijn er maatregelen genomen om ongewoon dataverkeer beter te kunnen signaleren en onderzoeken. Ook heeft UWV alle belangrijke back-up processen nagelopen, om zeker te stellen dat essentiële data beschikbaar blijft in geval van een geslaagde ransomware-aanval. Het is ook essentieel dat medewerkers zich bewust zijn van het belang om veilig en zorgvuldig om te gaan met gegevens van burgers, bedrijven en externe contacten. Om dit onder de aandacht te brengen en houden maakt UWV gebruik van bewustwordingscampagnes.

2.8.2 ICT-ontwikkelingen bij de SVB

De focus van de IV-strategie 2021-2025 van de SVB ligt de eerste drie jaar op het intensiveren van technische vernieuwing, beheer en onderhoud. In de jaren daarna focust de SVB zich op functionele vernieuwing.

IT-programma's en projecten

De prioritering van het IV-Portfolio is gebaseerd op de IV-strategie van de SVB. Voor 2022 ligt de focus op het borgen van de continuïteit en flexibiliteit van de dienstverlening door het intensiveren van technische vernieuwing en beheer & onderhoud. Het IV-Portfolio draagt ook bij aan noodzakelijke verbeterlagen in de bedrijfsvoering, zoals het verbeteren van de planning en control cyclus en het informatiebeheer. Ook wordt de basis gelegd voor datagedreven werken.

Met de aanpak van technische schuld is het doel om de kwaliteit, efficiëntie en wendbaarheid van het applicatielandschap te verhogen. Dit is nodig voor het verbeteren van de dienstverlening aan burgers en om het landschap ook voor de toekomst beheersbaar, onderhoudbaar en veilig te houden. In het kader van Life Cycle Management (LCM) is in 2021 een aantal projecten gestart die in 2022 en verder leiden tot verdere afbouw van de technische schuld in de werkplekomgeving, het AA-systeem en het pgb-domein.

In de vorige Stand van de uitvoering hebben wij aangegeven dat het uitvoeren van de regeling Tijdelijke tegemoetkoming kinderopvangtoeslag en de impact van corona ertoe heeft geleid dat een aantal ICT- werkzaamheden en - projecten zijn vertraagd, of dat de planning is doorgeschoven. Voorbeelden zijn "Naar één landelijke administratie SVB" en de vervanging van het bedrijfsvoering- en financieel systeem (VBS FIN+).

Medio 2021 is het nieuwe financiële systeem in bedrijf genomen. Naar verwachting zal eind 2022 de vervanging van het bedrijfsvoering- en financieel systeem worden afgerond met de implementatie van de laatste fase. Dit heeft verder geen effect op de externe dienstverlening.

Datagedreven werken

In 2021 heeft de SVB een strategische agenda "Datagedreven werken" opgesteld. Hierin zijn ook de rollen ten behoeve van datagedreven werken beschreven. De kaders ten aanzien van datamanagement zijn verankerd in het SVB informatiebeleid. De implementatie krijgt in 2022 verder vorm. De focus ligt dit jaar op het verbeteren van de datakwaliteit en de kwaliteit van stuur- en verantwoordingsinformatie. Dit speelt een belangrijke rol in het programma Werk aan Uitvoering. Er wordt gewerkt aan zowel de kwaliteit van de eigen data, als de data die binnenkomt via gegevensuitwisseling.

Informatiebeveiliging en privacybescherming

Het verbeteren van de informatiebeveiliging, privacybescherming en het verhogen van de digitale weerbaarheid zijn belangrijke prioriteiten voor de SVB. Ernstige kwetsbaarheden worden vaker in een keten geconstateerd en hebben een steeds grotere impact op onze IT-omgeving.

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is samen met de Algemene Verordening Persoonsgegevens (AVG) opgenomen in het generieke Security en Privacy SVB beleid (SPS). Over 2021 is er bij de SVB een In-Control-Verklaring (ICV) afgegeven in het kader van de BIO. De SVB kent hierdoor de sterktes en zwaktes en kan daarmee op basis van risicoafwegingen de juiste beslissingen nemen op het gebied van cyberweerbaarheid. In 2022 zet de SVB in op het afgeven van een ICV voor de gehele SVB volgens de bedoeling van de BIO en AVG.

Uit het jaарverslag 2021 van de SVB¹³ blijkt ook dat in het kader van de gegevensverwerking SUWI, het stelsel van maatregelen en procedures, gericht op het waarborgen van een exclusieve, integere en controleerbare gegevensverwerking, heeft gefunctioneerd. Cyberaanvallen zijn nooit helemaal te voorkomen.

De SVB onderkent daarom dat investeringen blijvend nodig zijn om de beveiliging te waarborgen en controle en toetsing verder te verbeteren, enerzijds om deze aanvallen zo goed mogelijk te voorkomen en anderzijds om erop voorbereid te zijn dat ze kunnen plaatsvinden.

¹³ Kamerstukken 2021/2022, 18143

Dienstverlening & Handhaving

Voor het bieden van sociale zekerheid

is een goede dienstverlening cruciaal

en

is het van belang om hierin misbruik te voorkomen en te bestrijden met ruimte voor maatwerk en de menselijke maat.

Ontwikkelingen in dienstverlening & handhaving

In dit hoofdstuk

WW-dienstverlening

STAP-budget

ontwikkelingen in dienstverlening WIA, Wajong en ziektewet

Ontwikkelingen Risicoscans en talenbeleid

Onderzoek jobcoaching

Individuele plaatsing en steun (IPS)

Ontwikkelingen AOW

Ontwikkelingen kindregelingen

Burgerperspectief bij U-toetsen

Fraude Signalering Voorziening

Handhaving buitenland

3 Dienstverlening & Handhaving

Voor het bieden van sociale zekerheid is een goede dienstverlening cruciaal en om deze goede dienstverlening te kunnen verlenen, is het van belang om misbruik te voorkomen en te bestrijden. Met daarin ruimte voor maatwerk en de menselijke maat. In dit hoofdstuk gaan we in op alle ontwikkelingen in de dienstverlening van UWV en de SVB om de sociale zekerheid te bieden. En daarnaast gaan wij in op hoe hierop handhaven.

3.1 Ontwikkelingen dienstverlening & handhaving UWV

3.1.1 WW- dienstverlening

In de vorige Stand van de uitvoering hebben wij uw Kamer geïnformeerd over het feit dat de WW-instroom in de coronaperiode is meegevallen ten opzichte van de initiële verwachtingen. Dit heeft geleid tot een tijdelijke overcapaciteit aan adviseurs op de WW-dienstverlening.

UWV is in een eerder stadium al gestopt met opschalen en bereid zich nu voor op een afschaling van het aantal adviseurs, zodat dit weer in lijn is met de verwachte WW-instroom. Vanwege de vanzelfsprekende vertraging in dit proces wordt voor de komende periode nog een overcapaciteit aan adviseurs voorzien.

Zolang er sprake is van overcapaciteit zet UWV de adviseurs in om meer mensen intensiever te helpen. Zo worden mensen die langer dan één jaar in de WW zitten intensiever begeleid dan voorheen. Verder worden er meer mensen uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek aan het begin van hun WW-uitkering. UWV en SZW gaan met elkaar in gesprek over de bevindingen van UWV rondom deze tijdelijke intensiveringen en bespreken welke lessen hieruit kunnen worden getrokken ten behoeve van de doorontwikkeling van het structurele beleid.

Effectevaluatie WW-dienstverlening

Wij streven ernaar het eindrapport van de effectevaluatie WW-dienstverlening voor de zomer met uw Kamer te delen. Het eindrapport geeft inzicht in de langetermijneffecten van de WW-dienstverlening en de kosteneffectiviteit van het huidige WW-dienstverleningsmodel. De bevindingen uit de effectevaluatie vormen, in combinatie met de praktijkervaringen van de afgelopen jaren, belangrijke input voor de verdere doorontwikkeling van de WW-dienstverlening in de komende jaren.

Pilot export WW

In de stand van de uitvoering van december 2020 is uw Kamer geïnformeerd over de resultaten van de pilot export WW en vervolg. Het voornemen was om in 2022 UWV-breed informatiebijeenkomsten te organiseren en om een nieuwe aanvraagprocedure in te richten voor de export WW met meer persoonlijke contactmomenten. Er was nog overleg nodig met UWV over de verdere uitwerking. UWV heeft vervolgens een aantal scenario's uitgewerkt. Momenteel wordt onderzocht in hoeverre de maatregelen een verplicht karakter kunnen krijgen. In dat onderzoek wordt ook de werkwijze tijdens de pilots export over de periode 2016-2019 betrokken. Dat vergt zorgvuldigheid en daardoor meer tijd. Wij informeren uw Kamer over de uitkomsten. Daarbij tekenen wij aan dat dit onderzoek in verband met de werkzaamheden voor de parlementaire enquête naar

fraudebeleid en dienstverlening waarschijnlijk niet eerder dan in de tweede helft van dit jaar kan worden afgerond.

Vakantieregeling

SZW voert al enige tijd gesprekken met UWV over een uitvoerbare aanscherping van de Vakantieregeling WW en IOW. De aanscherping moet ervoor zorgen dat het aantal vakantiedagen van WW- en IOW-gerechtigden meer in verhouding komt te staan tot de maximale uitkeringsduur. Dit traject heeft vertraging opgelopen, mede door het grote beroep dat op SZW is gedaan voor de uitvoering van de Parlementaire Enquête Fraude en Dienstverlening. Het traject is momenteel stilgelegd. Zodra SZW weer de capaciteit heeft dit op te pakken, worden de gesprekken met UWV hierover hervat.

Inzet van externe expertise bij sociaal-medische beoordelingen

In het Commissiedebat Uitvoering sociale zekerheid van 6 april jl. heeft de minister van SZW toegezegd bij de Stand van de uitvoering aan te geven wanneer een breder onderzoek wordt gedaan naar de inzet van externe bureaus, in het bijzonder van Psyon, bij sociaal-medische beoordelingen. Zoals aangeven in antwoord op Kamervragen van het lid Van Kent (SP)¹⁴, ingediend op 1 april 2022 heeft naar aanleiding van de artikelen in Trouw en De Groene Amsterdammer overleg plaatsgevonden tussen UWV en Psyon. De conclusie is dat de inhoud van de artikelen vooralsnog geen aanleiding geeft om te twijfelen aan de door Psyon geleverde kwaliteit. Met Psyon is afgesproken dat de kwaliteit van de rapportages frequent (elk kwartaal) met UWV zal worden geëvalueerd. Inmiddels heeft UWV via een aselechte steekproef een rapportages van Psyon uit de afgelopen zes maanden beoordeeld. Hieruit is gebleken dat de kwaliteit adequaat is. Mocht in de toekomst blijken dat de inbreng van Psyon niet voldoet aan de daaraan gestelde eisen, dan zal UWV daarnaar handelen en informeren wij uw Kamer via de periodieke Stand van de uitvoering.

3.1.2 Ontwikkelingen in dienstverlening WIA

Toekomst sociaal-medisch beoordelen

Als gevolg van de mismatch tussen de vraag naar sociaal-medische beoordelingen en het aanbod dat UWV met de beperkte artsen capaciteit kan leveren, lopen de achterstanden bij de (her)beoordelingen al enige jaren op. Om de forse achterstanden en lange wachttijden terug te dringen, heeft SZW, samen met UWV en NVVG, in overleg met de sociale partners mogelijke maatregelen in kaart gebracht. Zoals toegezegd in het Commissiedebat Uitvoering sociale zekerheid van 6 april ontvangt uw Kamer deze zomer een brief over de aanpak van dit knelpunt.

WGA- dienstverlening

Juist voor mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt worden, is het van belang om persoonlijke begeleiding te krijgen. Om die reden heeft UWV samen met SZW gewerkt aan de doorontwikkeling van de WGA-dienstverlening. Hiervoor loopt een onderzoeksprogramma over de periode 2017–2025. Om meer zicht te krijgen op de doorontwikkeling brengt een extern onderzoeksbureau met een midterm review de huidige stand van zaken van het onderzoeksprogramma en de WGA-dienstverlening in beeld. Daarnaast is een experiment gestart dat inzicht moet geven in de effectiviteit van de dienstverlening. Hiervoor worden drie groepen gedurende drie jaar gevolgd: (1) een groep met reguliere dienstverlening, (2) een controlegroep die

¹⁴ Kamerstukken II 2021-2022, Zo6347

geen dienstverlening krijgt aangeboden en (3) de experimentgroep die meer dienstverlening krijgt aangeboden¹⁵. SEOR heeft recent de eerste voortgangsrapportage van het onderzoek Effectevaluatie WGA-dienstverlening opgeleverd. Die rapportage laat het verschil zien tussen de stappen die personen in de experiment- en controlegroep zetten op de participatieladder richting werk. Wij streven ernaar om de midterm review en de eerste voortgangsrapportage van de Effectevaluatie voor het zomerreces aan uw Kamer aan te bieden. In de aanbiedingsbrief bij deze rapporten gaan wij nader in op de bevindingen.

Scholingsexperiment voor WGA-gerechtigden

Naar aanleiding van het vorige regeerakkoord (2017–2021) is het scholingsexperiment voor WGA-gerechtigden ingericht. Het doel van het experiment is om te beproeven op welke wijze UWV door inzet van scholing de werkhervattingskansen van mensen die gedeeltelijk kunnen werken kan vergroten. In 2021 is gewerkt aan de deskundigheidsbevordering van UWV-professionals om scholing binnen de re-integratie van WGA-gerechtigden gericht in te gaan zetten en is gestart met voorbereidingen om ook functiegerichte taaltrainingen in te kunnen kopen voor mensen met een arbeidsbeperking.

Begin 2022 heeft het project vorm gekregen, zijn 4 vestigingen geopend en is er gestart met de inrichting van de pilots. In juni start in vier regio's een pilot om leerwerktrajecten in de praktijk te proberen. Met een implementatiestudie, die in 2022 gelijk meeloopt met de start van de pilots, evalueert UWV hoe taaltrainingen en leerwerktrajecten voor mensen die gedeeltelijk kunnen werken vorm krijgen en brengt UWV in beeld in hoeverre mensen na afronding van het leerwerktraject het werk behouden of ander werk vinden.

De aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid over scholing van WGA-uitkeringsgerechtigden zijn ingebracht en de Stichting van de Arbeid zullen actief worden betrokken bij het experiment via de begeleidingscommissie van de implementatiestudie. In de volgende stand van de uitvoering geven wij uw Kamer een tussenresultaat van het scholingsexperiment.

Hersteloperatie Groningen

In de vorige Stand van de uitvoering hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de gesprekken die UWV met betrokkenen heeft gehad in het kader van de hersteloperatie Groningen. Inmiddels is deze hersteloperatie afgerond. Hiermee informeren wij uw Kamer over de definitieve uitkomsten.

De aanleiding voor de hersteloperatie waren de IVA-uitkeringen die door het Ondersteuningsteam Noord van het UWV-kantoor in Groningen aan een groep mensen zijn toegekend. Toekenning van deze uitkeringen geschiedde op een wijze die operationeel en juridisch niet juist was, wat UWV aanleiding gaf de situatie van de betrokkenen te herbeoordelen. De uitkomst van deze tweede herbeoordeling heeft voor bepaalde betrokkenen ingrijpende en verstrekkende gevolgen gehad en compensatie was op zijn plaats. De hersteloperatie richtte zich op 2.115 betrokkenen.

In het kader van de hersteloperatie is door UWV een meldpunt ingericht. Wij informeerden uw Kamer hierover in onze brief van 12 mei 2021.¹⁶ Betrokkenen zijn door UWV per brief over de inrichting van het meldpunt op de hoogte gebracht en

¹⁵ Kamerstukken II, 2018/19, 26448, nr. 620

¹⁶ Kamerstukken II 2020/2021, 26448, nr. 647

per eind oktober 2021 hebben 587 mensen zich bij het meldpunt gemeld. Voor al deze betrokkenen is door UWV een nieuwe beslissing genomen. Het algemene beeld dat uit nazorggesprekken tussen UWV en betrokkenen naar voren komt, is dat de betrokkenen tevreden waren met de herbeoordeling en (eventuele) compensatie. Tijdens deze nazorggesprekken heeft UWV uitleg gegeven over de besluitvorming. Sinds 1 mei 2021 zijn geen nieuwe bezwaar-, beroeps- of hoger beroepsprocedures gestart door de betrokkenen.

Voor de overige 1528 betrokkenen die zich niet bij het meldpunt hebben gemeld, heeft UWV geen nieuwe beslissing genomen. UWV heeft deze groep actief benaderd en met 767 van deze betrokkenen gesproken. Zij gaven aan geen melding bij het meldpunt te willen doen en dat een nieuwe beslissing niet nodig is. In verreweg de meeste gevallen omdat na de tweede herbeoordeling het recht op een IVA-uitkering is behouden.

Er resteerden 761 betrokkenen die ondanks meerdere contactpogingen door UWV, zowel telefonisch als per brief, niet hebben gereageerd.

- De uitkering van 149 personen uit deze groep is geëindigd vanwege het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd of vanwege overlijden of detentie.
- In totaal 555 betrokkenen hebben na de laatste herbeoordeling een IVA-uitkering toegekend gekregen en 50 een WGA-uitkering bij een mate van arbeidsongeschiktheid tussen de 80-100 procent (dat is dezelfde uitkering als die zij hadden voordat zij aan twee herbeoordelingen kregen).
- Zeven betrokkenen uit de groep waarvan UWV geen reactie heeft gekregen, hebben na de laatste herbeoordeling een WGA-uitkering bij een mate van arbeidsongeschiktheid van 35-80 procent toegekend gekregen. In vier gevallen past dit bij de feitelijke verdiensten van de betrokkenen, in drie gevallen zijn de betrokkenen er zichtbaar in uitkeringshoogte op achteruit gegaan. Na niet aflatende contactpogingen zijn ook deze drie cliënten bereikt en is met hen een maatwerkoplossing overeengekomen.

Ter afsluiting en evaluatie van de hersteloperatie gaat UWV de eindrapportage en verdiepende analyses (Learning History) met de Cliëntenraad bespreken. Daarna worden deze documenten openbaar gemaakt, vermoedelijk kort na de zomer.

WIA-criterium voor werknemers met loonkostensubsidie

In de Kamerbrief van 7 juli 2021¹⁷ is toegezegd u in de Stand van de Uitvoering nader te informeren over het invoeren van een aangepast WIA-criterium voor werknemers in de Participatiewet die met loonkostensubsidie werken. Dit naar aanleiding van het coalitieakkoord. Hierin staat de opdracht om hardheden uit de WIA te hervormen, wordt gewerkt aan een voorstel voor de korte, middellange en lange termijn. U wordt hierover in een aparte brief voor de zomer nader geïnformeerd. Onderdeel van de langetermijnaanpak is om integraal naar het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid te kijken naar welke verbeteringen er mogelijk zijn. In dat traject wordt ook de invoering van een alternatief arbeidsongeschiktheids criterium voor personen die in de Participatiewet met loonkostensubsidie werken meegenomen. Er is daarom niet op korte termijn een voorstel voor een alternatief criterium. Voorlopig zijn de instroomcijfers nog laag doordat er sinds invoering van de Participatiewet in 2015 slechts een beperkt aantal werknemers met loonkostensubsidie langer dan twee jaar ziek is. Naar berekeningen van UWV gaat het in 2019 om mogelijk 124 personen. Om die reden gaan wij met UWV in gesprek over het monitoren van de instroom om extra inzicht te krijgen in de mensen om wie het gaat.

¹⁷ Kamerstukken II 2020/2021, 32716, nr. 43.

Dagloonbesluit WIA

Via de Kamerbrief van 10 maart jl.¹⁸ is aan uw Kamer toelichting gegeven over de vaststelling van het WIA-dagloon en de diverse casussen waarin zich dagloonverlagende effecten voordoen. Al een tijd vinden er gesprekken plaats met UWV om het ontstaan van deze effecten te doorgronden en tot oplossingsrichtingen te komen. Deze oplossingsrichtingen moeten uitlegbaar en uitvoerbaar zijn en de juridische en financiële gevolgen ervan dienen in kaart te worden gebracht. In het commissiedebat van 6 april jl. hebben wij uw Kamer toegezegd om in de zomer met een Kamerbrief te komen waarin deze oplossingsrichtingen met u worden gedeeld. Er vinden daarnaast gesprekken plaats met UWV en sociale partners. Wij verwachten u hierover in september nader te kunnen informeren.

3.1.3 Tijdige uitkeringsverstrekking WIA, Wajong, Ziektewet en terugvordering WIA-voorschotten

Over de terugvordering van WIA-voorschotten is uw Kamer bij brief van 30 augustus 2021 geïnformeerd.¹⁹ In die brief is aangegeven dat het ingezette beleid deze zomer wordt geëvalueerd. Ik verwacht uw Kamer daarover binnenkort te informeren. In de vorige Stand van de uitvoering hebben wij toegezegd om terug te komen op de tijdige (eerste) uitkeringsverstrekking bij de Wajong en de ZW.

Wajong

De tijdigheid van de eerste Wajong-betaling is afhankelijk van de tijdigheid van de beoordeling. Eind 2021 lag het tijdigheidspercentage met 78 procent onder de met UWV afgesproken norm van 85 procent. Vanwege het tekort aan verzekeringsartsen zijn toegeweide Wajong-beoordelaars UWV tijdelijk ingezet voor WIA-beoordelingen. Hierdoor is het tijdigheidspercentage tot onder de norm gedaald in twee districten (Noord en Gelderland Midden Zuid). UWV verstrekt geen voorschotten aan personen die een Wajong-uitkering aanvragen.

UWV heeft aangegeven dat er nog geen signalen zijn binnengekomen dat de niet-tijdige uitkeringsverstrekking tot problemen leidt voor personen met een Wajong-uitkering. UWV herstelt in 2022 de capaciteit op de Wajong-beoordelingen juist omdat personen met een Wajong-uitkering geen voorschot krijgen. In het percentage tijdige beoordelingen zit inmiddels weer een stijgende lijn. We monitoren de tijdigheidscijfers nauwgezet.

Ziektewet

Een ziektewetuitkering is tijdig betaald als de eerste betaling binnen vier weken na ingang van het recht is gedaan. De tijdigheid van de eerste Ziektewet-betaling lag in 2021 op 94 procent. Ruim boven de met UWV afgesproken norm van 85 procent.

Het lukt UWV in de meeste gevallen dus om de eerste betaling tijdig te doen. De eerste betaling kan een voorschot of de daadwerkelijke uitkering betreffen. UWV betaalt een voorschot als het recht op en/of de hoogte van de uitkering niet tijdig kan worden vastgesteld. De meest voorkomende reden dat het recht niet kan worden vastgesteld is dat de plausibiliteit van de ziekmelding nog niet is beoordeeld door een verzekeringsarts. Het kan ook dat niet alle benodigde gegevens beschikbaar zijn om het dagloon te berekenen. Een verstrekt voorschot wordt verrekend met de uiteindelijk toegekende uitkering, of wordt bij de uitkeringsgerechtigde teruggevorderd, als er geen recht op een uitkering blijkt te

¹⁸ Kamerstukken II 2021/2022, 34351, nr. 34

¹⁹ Kamerstukken II 2020/2021, 32716, nr. 44

zijn. Er zijn bij UWV geen signalen bekend dat niet-tijdige betalingen of het verrekenen of terugvorderen van voorschotten tot problemen leiden.

Claimbeoordelings- en borgingssysteem en tijdelijke wijziging schattingsbesluit

In het najaar stuurt de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een brief aan uw Kamer waarin stil wordt gestaan bij de toezegging om u te informeren over de stand van zaken rondom de actualisatie van het Claimbeoordeling- en borgingssysteem (CBBS). Ook wordt ingegaan op de mogelijkheden om het risico op de ontstane problemen rondom de actualisatie van het functiebestand in de toekomst te beperken.

Uitvoering Wet vereenvoudiging Wajong

In 2021 is de Wet vereenvoudiging Wajong inwerking getreden. De nieuwe regels beogen dat personen met een Wajong-uitkering beter mee kunnen doen in de maatschappij, dat meer werken meer loont en dat de Wajong eenvoudiger wordt.

Tijdens de implementatie begin 2021 bleek dat de berekening van het garantiebedrag door onvoorziene omstandigheden niet voor iedereen achteruitgang voorkwam en dat sommige personen met een Wajong-uitkering een onbedoeld te hoge uitkering kregen. Vanwege de te lage garantiebedragen heeft de toenmalige minister aangekondigd voor elke Wajong-uitkering te controleren of de uitkering in januari 2021 lager was dan die in december 2020.²⁰ Als dat veroorzaakt was door de nieuwe inkomensregeling én binnen het garantiebedrag een achteruitgang niet voorkwam, paste UWV het garantiebedrag aan op basis van het inkomen en de uitkering in december 2020. Deze herstelactie is per 1 april 2022 afgerond. UWV heeft voor 222 personen met een Wajong-uitkering het garantiebedrag hersteld. Omdat een hogere uitkering na herstel van het garantiebedrag effect kan hebben op toeslagen en inkomensafhankelijke regelingen heeft UWV hen allemaal een budgetcoach aangeboden. In totaal hebben 76 personen ondersteuning van een budgetcoach geaccepteerd.

Daarnaast kregen 162 personen met een Wajong-uitkering die met loondispensatie werken onbedoeld een te hoge uitkering. Per 1 januari 2022 krijgen zij de uitkering waar zij recht op hebben. UWV heeft hen vooraf geïnformeerd en een budgetcoach aangeboden. 24 personen met een Wajong-uitkering hebben een budgetcoach geaccepteerd.

In de loop van 2022 tot in 2023 stelt UWV de garantiebedragen voor zelfstandigen vast op basis van de belastingaanslag van de zelfstandige Wajonger in 2021. In afwachting van de belastingaanslag stemt UWV samen met de zelfstandige op basis van de geschatte jaarinkomsten elk jaar een voorlopige uitkeringshoogte af. De zelfstandige kan die tussentijds bijstellen. Zodra de belastingaanslag bekend is en de definitieve uitkeringshoogte kan worden vastgesteld kan dit leiden tot terugvorderingen of nabetalingen. Dit jaar zal UWV naar aanleiding van de belastingaanslag de definitieve uitkeringshoogte zowel berekenen met de rekenregels van vóór als na de Wet Vereenvoudiging Wajong. De meest gunstige berekening wordt uitgekeerd. Als dit een bedrag volgens de oude rekenregels is dan is er sprake van een garantiebedrag. Het garantiebedrag voorkomt daarmee dat de zelfstandige er als gevolg van de Wet Vereenvoudiging Wajong in uitkeringshoogte op achteruitgaat.

²⁰ Kamerstukken II, 2020/21, 35 213, nr. 39.

In 2022 starten we met een kwalitatief onderzoek naar de vereenvoudigingsaspecten van de Wet vereenvoudiging Wajong en de beleving van de persoon met een Wajong-uitkering. Samen met een jaarlijkse monitorrapportage die na de zomer naar de Eerste en Tweede Kamer verzonden wordt vormt dat input voor de wetsevaluatie van 2025. Begin 2023 komt een syntheserapport beschikbaar van verschillende deelonderzoeken naar de dienstverlening aan personen met een Wajong-uitkering. Indien nodig zal UWV de dienstverlening aan personen met een Wajong-uitkering verder ontwikkelen. Van enkele deelonderzoeken zijn inmiddels resultaten bekend. Een terugkerend thema is de behoefte van personen met een Wajong-uitkering aan laagdrempelig contact met UWV. Het blijkt dat deze doelgroep moeite heeft met de complexiteit van de organisatie waardoor het soms moeilijk is om hulp te vragen. UWV is bezig met initiatieven om de communicatie te verbeteren en om te zorgen dat de uitkeringsgerechtigde UWV meer ervaart als één organisatie. Dit met in 2022 toegekende extra gelden voor de verbetering van de dienstverlening. Hierbij besteedt UWV aandacht aan de knelpunten in het contact met personen met een Wajong-uitkering.

3.1.4 Herstelactie berekening arbeidsverleden WW- en WGA-uitkering

Eind 2019 is door UWV een fout geconstateerd bij de berekening van het arbeidsverleden voor de WW- en loongerelateerde WIA (WGA)-uitkering. De berekening van het arbeidsverleden van een WW- en WGA-aanvrager is bepalend voor de (maximale) duur van de uitkering. Per 1 januari 2013 is in wet- en regelgeving over het arbeidsverleden een technische wijziging doorgevoerd. Bij het doorvoeren van die wetswijziging in de applicatie die door UWV wordt gebruikt voor de berekening van het arbeidsverleden, heeft zich een omissie voorgedaan. Dit heeft ertoe geleid dat in de periode 2013 – 2019 bij een groep van ongeveer 1.770 WW- en WGA-aanvragers onterecht een periode als arbeidsverleden is aangemerkt. De fout kan ertoe hebben geleid dat de maximale uitkeringsduur ten onrechte met maximaal een halve- of hele maand is verlengd. Er zijn geen uitkeringsgerechtigden die nadeel hebben ondervonden van de fout. Uit een schatting volgt dat het totaalbedrag aan te veel verstrekte uitkeringsgelden ongeveer €1 miljoen euro is. De kans is reëel dat dit bedrag in werkelijkheid lager is, omdat voor een deel van de groep uitkeringsgerechtigden dit geen consequenties heeft (gehad). Bijvoorbeeld omdat een deel van de uitkeringsgerechtigden voordat de maximale uitkeringsduur is verstreken is uitgestroomd of omdat een deel recht had op een uitkering van 3 maanden, waarbij (het voldoen aan) de arbeidsverledeneis geen rol speelt.

Nadat UWV de fout heeft geconstateerd, heeft begin 2020 een herstelactie plaatsgevonden. Hierbij is het eerder onjuist geregistreerde arbeidsverleden gecorrigeerd. Vanaf dat moment kon de fout zich ook niet meer voordoen bij toekomstige aanvragen. UWV is hierbij niet overgegaan tot herziening van de uitkeringsduur (en dus terugvordering van ten onrechte verstrekte uitkeringsgelden). Ook al schrijft de wet voor dat het UWV een besluit tot toekenning van een WW-uitkering herziet (zo nodig met terugwerkende kracht) wanneer een te hoog bedrag is verleend. Dit geldt ook in het geval er door de uitvoeringsinstantie een fout is gemaakt. Wij steunen dit besluit van UWV. Van aanvragers van WW- en WGA-uitkeringen kon niet worden verwacht dat zij foutieve informatie van UWV over hun arbeidsverleden bij de aanvraag gemakkelijk zouden kunnen herkennen. De berekening van het arbeidsverleden is een ingewikkelde/technische aangelegenheid en de foutieve informatie die UWV heeft getoond is voor de aanvragers niet kenbaar geweest. Het juridische uitgangspunt dat een ten onrechte betaalde uitkering na herziening van die uitkering in beginsel wordt teruggevorderd, wordt momenteel integraal herzien. Het huidige

debiteurenbeleid kan burgers namelijk onevenredig raken in hun inkomenssituatie. Dit is aangegeven in de Stand van de Uitvoering van juli 2021.

Betrokkenen zijn nog niet geïnformeerd over de herstelactie. UWV vindt het belangrijk dat aanvragers begrijpen dat een mogelijk toekomstige aanspraak korter is dan eerder toegekend. Het gaat hier om aanvragers die eerder mogelijk in de veronderstelling waren langer aanspraak te maken vanwege het foutief geregistreerde en door UWV gecommuniceerde arbeidsverleden. UWV zal bekijken hoe de communicatie zo eenduidig mogelijk kan worden ingericht.

3.1.5 Individuele plaatsing en steun (IPS)

De methode Individuele Plaatsing en Steun (IPS) is een bewezen effectieve methode –startend vanuit de GGZ - om mensen met een psychische aandoening naar werk te leiden. Bij IPS wordt zo snel mogelijk met betaald werk begonnen en zorgt de GGZ voor de begeleiding die daarbij nodig is. IPS is structureel ingebed in de re-integratiedienstverlening van UWV en ook gemeenten kunnen van deze methode gebruik maken. Om gemeenten daartoe te stimuleren is er voor mensen met uit de gemeentelijke doelgroep een regeling in de maak. Deze regeling maakt extra inzet van IPS-trajecten mogelijk, en is gebaseerd op cofinanciering rijk-gemeenten. De regeling zal tot en met 2023 van kracht zijn. De regeling maakt mogelijk dat UWV in opdracht van gemeenten IPS-trajecten kan inkopen en vergoeden.

3.1.6 Onderzoek jobcoaching

In de Stand van de uitvoering van december 2020²¹ hebben wij uw Kamer geïnformeerd over het onderzoek Onbeperkt aan het werk in de Wajong dat UWV begin 2021 is gestart in het kader van de motie-Van Brenk/Van Kooten-Arissen²². Het onderzoek, dat zich richt op de vraag hoe UWV en jobcoaches personen met een Wajong-uitkering bij baaneinde beter kunnen begeleiden van-werk-naar-werk, is in de eerste helft van 2022 afgerond. UWV ontwikkelt nu een structurele en integrale verbeteraanpak voor externe jobcoaching.

Het afgeronde onderzoek heeft waardevolle inzichten gegeven. De inzichten die gericht zijn op de Wajongdienstverlening worden meegenomen in het syntheserapport Effectevaluatie Wajongdienstverlening dat begin 2023 wordt opgeleverd.

3.1.7 STAP-budget

Sinds afgelopen maart is het STAP-budget beschikbaar als eigen leer- en ontwikkelbudget dat mensen kan motiveren om zich te blijven ontwikkelen en om eigen regie te pakken op hun loopbaan. UWV is de uitvoerder van de afhandeling van deze subsidieaanvragen. De invoering van het STAP-budget heeft geleid tot een geheel nieuw uitvoeringssysteem waar UWV, samen met ketenpartners SZW, OCW, DUO, erkennende organisaties vanuit kwaliteitskeurmerken en opleiders, veel inspanning op heeft geleverd. Ook de komende periode worden er de nodige werkzaamheden verricht om het systeem door te ontwikkelen en het STAP-budget nog toegankelijker te maken voor alle doelgroepen. Het STAP-budget kan alleen voor nieuwe scholingsactiviteiten worden aangevraagd om mensen vooraf duidelijkheid te geven over de publieke bijdrage van scholing. Naar aanleiding van

²¹ Kamerstukken II 2020/2021, 26448, nr. 641

²² Kamerstukken II 2019/2020, 35300-XV nr.69

signalen wordt momenteel in beeld gebracht wie hierdoor niet in aanmerking kan komen voor publieke financiering.

Eerder is uw Kamer geïnformeerd over de gang van zaken rond de openstelling van het eerste tijdvak. Inmiddels is op 2 mei een volgend tijdvak geopend. Deze openstelling verliep zonder noemenswaardige problemen, na verbetermaatregelen naar aanleiding van het verloop van de eerste openstelling. Ook deze keer bleek de belangstelling voor het STAP-budget groot. Op 3 mei in de avond was het voor deze periode beschikbare budget van 36 miljoen euro inmiddels volledig aangevraagd door ruim 45.000 mensen. Deze snelle uitputting laat zien dat het STAP-budget in de eerste fase van openstelling goed wordt gevonden. Begin juli zal een derde tijdvak worden opgesteld als onderdeel van in totaal vijf tijdvakken in 2022.

3.1.8 Bruto terugbetalen terugvorderingen

Op 22 februari 2022 heeft lid van Kent (SP) via een motie²³ de regering verzocht zich maximaal in te spannen om voor de zomer te komen tot een voorstel aan de Kamer waardoor uitkeringsgerechtigden in alle gevallen alleen de netto-uitkering hoeven terug te betalen en dus geen financieel nadeel ondervinden van de betalings- en terugvorderingssystematiek van de uitkeringsinstantie.

Veel uitkeringen worden bruto vastgesteld, maar netto uitbetaald. De uitkeringsinstantie draagt namens de uitkeringsgerechtigde de loonheffing als voorheffing op de inkomstenbelasting af aan de Belastingdienst. Bij terugbetaling van de uitkering moet in principe de bruto-uitkering worden terugbetaald. Alleen in hetzelfde jaar waarin de te veel betaalde uitkering is uitbetaald mag de uitkeringsgerechtigde het teveel ontvangen bedrag netto terugbetalen. De uitkeringsinstantie kan in dat geval de loonheffing aanpassen. Als de vordering niet (geheel) is voldaan in hetzelfde jaar waarin de uitkering is uitbetaald, moet de uitkeringsgerechtigde na overschrijding van de jaargrens de vordering bruto terugbetalen. De uitkeringsinstantie kan in dit geval de loonheffing niet langer aanpassen. De uitkeringsgerechtigde kan in het jaar waarin is terugbetaald de in de inkomstenbelasting eventueel te veel betaalde belasting terugkrijgen via de belastingdienst.

Het kan voorkomen dat betrokkenen onvoldoende middelen hebben om de uitkering bruto terug te betalen. Daarnaast doet dit een beroep op het doenvermogen en wekt het verwarring en onbegrip wanneer een hoger bedrag terugbetaald moet worden dan op de rekening is ontvangen. Verder brengt het voor de burger administratielast met zich mee. Dit is een vervelende situatie voor de mensen die dit overkomt.

Sinds begin dit jaar heeft een werkgroep zich over deze problematiek gebogen om het mogelijk te maken om altijd netto terug te betalen ongeacht of de jaargrens wordt overschreden. In de Stand van de uitvoering van december 2022 verwachten we uw Kamer hierover te informeren.

De problematiek is zeer complex, omdat het de kern van de loonheffingssystematiek en de inkomstenbelasting raakt. Oplossen van het ene probleem mag niet leiden tot problemen op andere vlakken zoals het met terugwerkende kracht moeten aanpassen van toeslagen. Vanwege deze complexiteit bieden wij uw Kamer graag een technische briefing op het onderwerp bruto terugbetalen aan om de Kamer

²³ Kamerstukken II 35925, nr. 91

meer inzicht te bieden in de gevolgen voor burgers, in de uitvoeringsproblematiek van dit onderwerp en in mogelijke oplossingen.

3.1.9 Ontwikkelingen risicoscans

In de vorige Stand van de Uitvoering hebben wij aangegeven welke voortgang UWV heeft geboekt op het gebied van de verschillende risicoscans die zijn ontwikkeld om de opsporing van overtredingen in de WW te optimaliseren. Wij hebben u geïnformeerd over de uitkomst van de uitvoeringstoets met betrekking tot de structurele implementatie van de risicoscans verwijtbare werkloosheid, de risicoscan verblijf buiten Nederland en het daaraan ten grondslag liggende Model Risk Management (MRM). We hebben aangegeven dat daaruit bleek dat UWV in staat was om tot implementatie over te gaan en het implementatieproces af te ronden voor het einde van 2022. Begin maart hebben wij UWV gevraagd beide risicoscans en het belangrijke MRM-raamwerk als basis daarvoor te implementeren. Wij houden uw Kamer waar nodig op de hoogte van het verdere verloop en ontwikkelingen van het implementatietraject.

Verwijtbare werkloosheid

Of we structureel gaan kiezen voor risicogerichte controle op verwijtbare werkloosheid kan nu nog niet worden aangegeven. Het vervolgonderzoek naar de intensivering van de controle op verwijtbare werkloosheid moet aantonen dat deze risicogerichte controle op verwijtbare werkloosheid daadwerkelijk efficiënter is ten opzichte van andere (in het onderzoek betrokken) manieren van controleren. Het onderzoek wordt in 2023 door UWV opgeleverd. De resultaten van dit onderzoek delen wij met uw Kamer.

Ook ten aanzien van de 100 procent controle op papieren aanvragen zal UWV deze werkwijze structureel implementeren als onderdeel van de risicogerichte controle op verwijtbare werkloosheid, zolang dit effectieve meerwaarde heeft.

Sollicitatieactiviteiten

In de vorige Stand van de Uitvoering hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de planning van de risicoscan die UWV ontwikkelt gericht op sollicitatieactiviteiten. Deze risicoscan sollicitaties heeft als doel om zicht te krijgen op uitkeringsgerechtigden die mogelijk niet effectief solliciteren, zodat UWV (na nader dossieronderzoek en indien noodzakelijk) hierover het gesprek kan aangaan met die uitkeringsgerechtigden. De afgelopen periode heeft SZW overlegd met UWV over onder andere de rechtmatigheid van deze risicoscan op het gebied van de geldende privacywetgeving en de geactualiseerde kostenraming. Op dit moment zijn SZW en UWV in gesprek over de structurele implementatie van de risicoscan, in afstemming met UWV.

3.1.10 Talenbeleid

In de Stand van de uitvoering van december 2020 is aangegeven dat UWV de vertalingen van de rechten en plichten van de WW, ZW en de WIA zou evalueren.²⁴ Deze interne evaluatie is inmiddels afgerond en daarmee is deze maatregel ook afgerond. De vermeende fraude met WW-uitkeringen door arbeidsmigranten in 2018 was mede de aanleiding voor deze vertalingen. Het idee achter deze maatregel is enerzijds dat de afhankelijkheid van (al dan niet malafide) tussenpersonen afneemt naarmate de zelfredzaamheid van uitkeringsgerechtigden toeneemt. Anderzijds is de

²⁴ Kamerstukken II 2020/2021, 26448 nr. 641.

verwachting dat wanneer uitkeringsgerechtigden hun rechten en plichten beter kennen, zij ook minder snel geneigd zullen zijn om overtredingen te begaan. UWV heeft daarom de rechten en plichten van de WW, ZW en de WIA in acht talen vertaald.

Omdat het om een kleine interne evaluatie gaat was het niet mogelijk om te kwantificeren of uitkeringsgerechtigden daadwerkelijk hun rechten en plichten beter kennen. Om die reden heeft UWV zich in de evaluatie voornamelijk gericht op de mate van het gebruik van deze vertalingen. Een andere reden is dat het simpelweg niet mogelijk is om te meten of uitkeringsgerechtigden daadwerkelijk minder afhankelijk zijn van tussenpersonen naar aanleiding van de vertalingen. Door de bezoeken op de website per land te analyseren heeft UWV enkele conclusies kunnen trekken. Dit met behulp van de ingestelde taal van de internetbrowser en op basis van het aantal bezoeken.

UWV concludeert dat de desbetreffende pagina's goed bezocht worden. De meest gebruikte talen (na Nederlands) zijn Engels en Pools en de meest gezochte informatie gaat over de WW. De bezoekersaantallen en een klein tevredenheidsonderzoek doen vermoeden dat de doelgroep tevreden is over de getoonde resultaten. UWV heeft daarbij echter aangegeven dat dit een indicatie is en de evaluatie te oppervlakkig is om conclusies over tevredenheid te kunnen trekken.

Naast de vertalingen van de rechten en plichten heeft UWV zich de afgelopen tijd breder ingezet op het gebied van taal. In een beperkte herijking van het vertaalbeleid heeft UWV geconcludeerd dat het huidige beleid 'Nederlands, tenzij' voldoende ruimte biedt om te vertalen waar nodig en daarmee maatwerk te bieden conform het dienstverleningsconcept. Daarnaast voert UWV het project Single Digital Gateway uit, waarbij er steeds meer content op o.a. de Engelstalige website wordt geplaatst en er meer onderzoek wordt gedaan naar de behoeften van uitkeringsgerechtigden op het gebied van taal. Deze ontwikkelingen en de uitkomsten van de interne evaluatie over de vertalingen van de rechten en plichten stemmen ons tevreden.

Tussenpersonen

Toen de fraude WW-uitkeringen door arbeidsmigranten in 2018 aan het licht kwam, was er ook veel te doen over de rol van malafide tussenpersonen. Naar aanleiding van deze mediaberichten zijn meerdere toezeggingen gedaan. Naast de aankondiging van een reeks maatregelen van UWV om frauderisico's te verkleinen (zoals het zoeken naar een actieve samenwerking met bonafide tussenpersonen) is ook een toezegging gedaan. De toezegging luidt: in het kader van de registratie van tussenpersonen zal worden gekeken naar het al dan niet kunnen doen van rechtshandelingen door tussenpersonen op grond van een machtiging.²⁵ Deze toezegging is bij het uitvoeren van de registratie tussenpersonen over het hoofd gezien en daarom verlaat opgepakt door UWV in samenwerking met SZW. Aanleiding hiervoor is de signaleringsbrief en rapportage Meldingen en fraudefenomenen 2020 van UWV. Hierin was opgenomen dat uitkeringsgerechtigden van UWV soms worden bijgestaan door tussenpersonen (als gemachtigd, of enkel als begeleider) die mogelijk niet integer zijn of onvoldoende kennis van zaken hebben om de uitkeringsgerechtigde op de juiste wijze bij te staan. UWV gaf daarbij geen mogelijkheid te hebben om dergelijke gemachtigden of begeleiders hun activiteiten te laten staken of om cliënten te attenderen op de risico's die ze lopen.

²⁵ Kamerstukken II 2018/2019, 17050, nr. 565.

Omdat zowel de toezegging als het signaal toezien op rechtshandelingen van tussenpersonen zijn mogelijkheden in een gezamenlijke juridische verkenning onderzocht. SZW is ambtelijk in gesprek gegaan met UWV om te verkennen of er – naast alle maatregelen die UWV al getroffen heeft op dit vlak en de ruimte die wetgeving biedt – (juridisch) mogelijkheden zijn om op in te grijpen. De conclusie uit deze verkenning is dat er binnen de kaders van de huidige wet- en regelgeving zeer beperkt tot geen ruimte is om gemachtigden en/of tussenpersonen te weigeren of uitkeringsgerechtigden te attenderen. Daarnaast is de conclusie dat het niet wenselijk is om wet- en regelgeving aan te passen, omdat UWV en SZW van mening zijn dat het recht op vertegenwoordiging fundamenteel is. Verreweg het grootste gedeelte van de tussenpersonen die uitkeringsgerechtigden begeleiden heeft geen kwade bedoelingen en is van grote waarde voor de uitkeringsgerechtigde.

Desondanks vinden UWV en SZW wel dat dit een belangrijk thema is en dat er blijvende aandacht nodig is om de dienstverlening toegankelijk, begrijpelijk en bereikbaar te maken. UWV zet daarbij op meerdere sporen in. Allereerst zet UWV verbeterde dienstverlening in om de zelfredzaamheid van uitkeringsgerechtigden te vergroten en de afhankelijkheid van tussenpersonen te verkleinen. Denk hierbij aan de eerder benoemde vertalingen van de rechten en plichten. Naast het werk van UWV op het preventieve vlak, blijft UWV zich inzetten op het repressieve vlak. Voor de kleine groep klanten die wél de regels overtreedt (met bijvoorbeeld de hulp van malafide tussenpersonen) zet UWV slimme en effectieve handhaving in. UWV kan zelf niet optreden tegen malafide tussenpersonen, vanwege het ontbreken van een uitkeringsrelatie, maar kan deze informatie wel doorspelen aan de Nederlandse Arbeidsinspectie voor nader onderzoek. De Arbeidsinspectie kan vervolgens aangifte doen bij het Openbaar Ministerie. Ook blijft UWV zoeken naar manieren om malafide tussenpersonen te signaleren.

Uitkomsten doorlichting sociale zekerheid op misbruikrisico's en afwegingskader

Al geruime tijd worden via een breed extern onderzoek de verschillende wetten die UWV uitvoert successievelijk doorgelicht op misbruikrisico's. De risico's worden via het ontwikkelde afwegingskader gewogen en geprioriteerd. Op basis hiervan stelt UWV indien nodig aanvullende beheersmaatregelen voor, waarover gezamenlijke besluitvorming plaatsvindt tussen UWV en SZW.

Dit proces is voor de WW helemaal doorlopen en afgerond met besluitvorming over en aanvullende financiering van beheersmaatregelen. Een aantal van deze maatregelen, zoals de aanpak van verwijtbare werkloosheid en verblijf buiten Nederland via onder meer de risicoscans, waren in de afgelopen jaren al in gang gezet (zie ook paragraaf 3.1.9). Daarnaast wordt ingezet op het aanpakken van een aantal andere prioritaire risico's, zoals gefingeerde dienstverbanden. De aanvullende maatregelen krijgen op hoofdlijnen een plek in het Meerjarenplan Handhaving 2023-2026 van UWV dat eind 2022 naar uw Kamer verstuurd zal worden.

De ZW en de WIA bevinden zich wat betreft de weging en rangschikking in een eindfase, waarna voorstellen voor verdere beheersing van UWV worden ontwikkeld. Voor de TW en de WAO is de fase van weging van de risico's inmiddels van start gegaan. In het najaar van 2022 worden de Wajong en de WAZO doorgelicht op misbruikrisico's.

Nu UWV en SZW in gezamenlijkheid het systeem van risicobeheersing hebben ontwikkeld en dit voor de eerste wet volledig is geïmplementeerd, is een nieuwe fase ingegaan, waarbij een nieuwe rolverdeling past. UWV en SZW hebben afgesproken dat UWV verantwoordelijk is voor het proces van de (externe)

doorlichting van de wetten op misbruikrisico's en vervolgens het wegen en rangschikken ervan. Op basis van de rangschikking zal UWV voorstellen doen voor eventuele aanvullende beheersmaatregelen, waarover SZW en UWV gezamenlijk besluiten.

3.2 Ontwikkelingen dienstverlening & handhaving SVB

Het lukt de SVB om de dienstverlening en prestaties voor een belangrijk deel op niveau te houden. De SVB voert haar taken in zijn algemeenheid naar behoren uit en de dienstverlening wordt door burgers hooggewaardeerd. Dit geeft echter niet de garantie dat alle burgers worden bereikt of passende dienstverlening krijgen. De druk op uitvoeringsorganisaties is de afgelopen jaren toegenomen en werk is complexer geworden. Door de toenemende internationalisering van het werk neemt de complexiteit in de komende jaren alleen maar toe. Het inwerken van extra medewerkers in de dienstverlening die dit specialistische werk kunnen uitvoeren vergt tijd. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het bovendien lastig om gespecialiseerd personeel te vinden. Wel is te zien dat de inspanningen vanuit de Operatie Gezonde Dienstverlening leiden tot eerste verbeteringen in de tijdigheid van de dienstverlening, maar de tijdigheid zal nog niet overal aan het einde van het jaar op orde zijn. De verwachting is dit pas het geval is in 2023. In 2021 zijn ruim 250 nieuwe serviceteammedewerkers aangenomen. Sinds het najaar van 2021 is een eerste voorzichtige daling zichtbaar van de werkvoorraden op de internationale AKW en AOW.

3.2.1 Ontwikkelingen AOW

Verkenning leefvormen AOW

Het stelsel van leefvormen binnen de AOW is vrij ingewikkeld. Er zijn knelpunten in de uitvoering en het stelsel sluit niet altijd aan bij de beleving van burgers. Daarom zijn de mogelijkheden voor vereenvoudiging verkend. Alle onderzochte varianten kunnen leiden tot een vereenvoudiging, maar ze hebben allen voor- en nadelen. Vaak zijn er ook forse budgettaire effecten of mogelijke inkomensgevolgen. Wij zien wel mogelijkheden om leefvormbegrippen in de fiscaliteit en toeslagen en de AOW dichter bij elkaar te brengen. Met als doel dat het stelsel duidelijker wordt voor de burgers om wie het gaat en beter uitvoerbaar. Hierbij hebben wij specifieke aandacht voor AOW'ers die duurzaam gescheiden leven (DGL). Denk bijvoorbeeld aan de situatie dat één van de partners wordt opgenomen in een zorginstelling. Zij kunnen dan kiezen om de hogere AOW voor alleenstaanden te gaan ontvangen. Dat is een lastige keuze, met soms grote gevolgen omdat deze doorwerkt in de belastingen, toeslagen en de eigen bijdrage van de zorginstelling. Wij hebben de afgelopen periode met VWS, SVB en het CAK onderzocht of het mogelijk is om de onzekerheid bij de DGL-keuze weg te nemen. Er is nog geen oplossing voorhanden die past binnen de systematiek van de AOW én de Wlz. Wij nemen 'DGL' als belangrijk aandachtspunt mee in de verdere uitwerking om binnen de AOW, elementen uit het fiscaal partnerbegrip te 'lenen' voor vereenvoudiging voor burgers en de uitvoering.

Invorderingsbeleid beslagvrije voet AOW

Op 11 maart 2022 is aan uw Kamer gemeld dat de negatieve gevolgen van de wet vereenvoudiging beslagvrije voet voor AOW'ers groter zijn dan werd voorzien op basis van de uitgevoerde berekeningen bij de voorbereiding van de wet. Dit komt omdat wordt uitgegaan van een lagere norm dan voorheen en geen onderscheid wordt gemaakt in leeftijdscategorieën. Wij onderzoeken de mogelijkheden om

wetgeving voor te bereiden om voor schuldenaren vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd uit te gaan van een hogere beslagvrije voet.

Schuldig nalatig

In de vorige Stand van de Uitvoering hebben wij u gemeld dat voorbereidingen werden getroffen om een van de opties uit de strategische verkenning uit te werken. Naar aanleiding van de verkenning hebben wij besloten om een wetstraject te starten om de systematiek van schuldige nalatigheid af te schaffen. Dit voorjaar is daartoe een wetsvoorstel voor internetconsulatie uitgezet. Het wetsvoorstel laat onverlet dat premieschulden zoveel mogelijk worden ingevorderd. Het niet (volledig) voldoen aan de AOW-premieplicht heeft echter geen consequenties meer voor de hoogte van de AOW-uitkering. De SVB benoemde in de vorige knelpuntenbrief dat de korting onevenredig aan kan voelen voor betrokkenen die hun belasting- en premieschuld wel willen betalen maar om allerlei redenen niet kunnen. Het voorstel tot afschaffen van schuldig nalatig verklaren past bij de wens van het kabinet om disproportionele gevolgen van het beleid voor burgers te voorkomen. Ook past het voorstel bij de ambitie om uitvoeringsorganisaties meer te faciliteren bij de uitvoering van complexe wetgeving. Over de beoogde datum van inwerkingtreding wordt nog nader besloten. Dit is uiteindelijk ook afhankelijk van de behandeling van het voorstel in uw Kamer.

In hoofdstuk 5 gaan we nader in op het terugdringen niet-gebruik AIO in reactie op de knelpuntenbrief van de SVB.

3.2.2 Ontwikkelingen kindregelingen

Dubbele kinderbijslag intensieve zorg (DKIZ)

In de vorige stand van de uitvoering is uw Kamer geïnformeerd over twee mogelijke wijzigingen voor de dubbele kinderbijslag intensieve zorg (DKIZ). Het gaat om het invoeren van een algemene termijn om DKIZ met terugwerkende kracht toe te kennen. De tweede wijziging maakt het mogelijk om DKIZ automatisch toe te kennen aan ouders van kinderen met een Wlz-indicatie, omdat deze kinderen per definitie recht hebben op DKIZ. Wij zijn mede onder voorbehoud van financiële dekking gestart met het uitwerken van een wetsvoorstel dat dit regelt. In de vorige Stand van de Uitvoering hebben wij uw Kamer ook geïnformeerd over de ambitie om het bestaande niet-gebruik onder ouders van thuiswonende kinderen met een Wlz-indicatie aan te pakken door informatievoorziening in de vorm van een gerichte mailing. Het CIZ heeft een Privacy Impact Assessment (PIA) uitgevoerd. Naar aanleiding van deze PIA heeft het CIZ het standpunt ingenomen om de mailing niet uit te voeren. De gegevensverwerking is volgens de PIA niet proportioneel en de risico's van een mailing zonder wettelijke grondslag wordt als te groot gezien. Er zijn alternatieve scenario's verkend, maar hier is geen werkbare optie uitgekomen. Wij zien het belang van privacy. Ouders moeten ervan uit kunnen gaan dat er zorgvuldig met hun gegevens wordt omgegaan. Daarentegen lopen ouders van zieke kinderen hierdoor financiële ondersteuning mis. Dat vinden wij een onwenselijke uitkomst. Dit dilemma wegen wij graag samen met uw Kamer.

Afronding project vrouwenopvang

Samen met vrouwenopvang Moviera, SVB en Toeslagen hebben we een nieuwe werkwijze ingevoerd bij alle vrouwenopvangorganisaties in Nederland. Met deze werkwijze worden de kinderbijslag en het kindgebonden budget sneller toegekend aan vrouwen die in een opvang verblijven. Wij zien dit als een mooi voorbeeld van maatwerk in dienstverlening. We helpen hiermee een kwetsbare groep. Het gaat om

vrouwen die veelal te maken hebben met schulden en met psychische gezondheidsproblemen. Schulden nemen vaak toe gedurende het verblijf, de hulpverlening aan kinderen duurt lang en ook zijn er problemen met het verkrijgen van een eigen woning. De Nationale ombudsman wijst in het rapport 'Vrouwen in de knel' op deze problemen en benoemt verder dat het regelen van een eigen inkomen ingewikkeld is en lang duurt. Het project is begin 2022 afgerond. Met de nieuw ingevoerde werkwijze bij de vrouwenopvangorganisaties wordt een deel van dit laatste probleem verholpen. Een aanbeveling uit het eindrapport is om ook vrouwen die gehuwd zijn of die een samenlevingscontract hebben als alleenstaand te beschouwen voor toeslagen, gedurende het verblijf in de vrouwenopvang. Het inkomen van de (ex-)partner telt dan niet meer mee en ook wordt de alleenstaande ouderkop verstrekt. Momenteel onderzoeken wij deze aanbeveling, samen met VWS en Financiën.

Motie Kwint over meldingsplicht bij uithuisplaatsing Kinderbijslag

De afgelopen periode hebben wij gesprekken gevoerd met de SVB en het ministerie van Justitie en Veiligheid over uithuisplaatsingen van kinderen en de gevolgen voor de kinderbijslag. Dit was naar aanleiding van de motie van het lid Kwint die verzoekt om de inlichtingenplicht die ouders hebben bij uithuisplaatsingen aan de SVB, binnen de overheid zelf te organiseren.²⁶

Voor de SVB is het van belang dat zij tijdig vernemen dat een kind uit huis is geplaatst. Hierbij speelt de Basisregistratie Personen (BRP) een belangrijke rol. Een adreswijziging in de BRP is voor de SVB een trigger om een onderzoek te starten, zodat het recht op kinderbijslag spoedig kan worden aangepast en terugvorderingen en sancties kunnen worden voorkomen. J&V heeft het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) gevraagd onderzoek te doen naar de registratie van verhuisbewegingen naar aanleiding van uithuisplaatsingen. Verder wordt bij ketenpartners aandacht gevraagd voor het belang van het melden van een uithuisplaatsing bij de SVB. De SVB kan het onderzoek dan eerder starten, zodat de inlichtingenplicht niet in het gedrang komt en eventuele sancties worden voorkomen. Het is echter niet mogelijk gebleken om één organisatie centraal alle meldingen te laten doen bij de SVB omdat er niet één organisatie verantwoordelijk is voor uithuisplaatsingen. Ook wordt in het kader van de herijking van het handhavinginstrumentarium onderzocht wanneer sancties moeten worden opgelegd en hoe hoog die moeten zijn.²⁷

Tegelijkertijd blijven we alert op opties om huidige knelpunten al binnen de bestaande wetgeving aan te pakken. Wij beschouwen hiermee de motie als afgedaan.

3.3 Burgerperspectief bij U-toetsen

In reactie op de motie²⁸ om het burgerperspectief duidelijk voor ogen te houden bij uitvoeringstoetsen informeren wij uw Kamer hierover. Het burgerperspectief duidelijk voor ogen houden behoort tot het dagelijkse werk van UWV en de SVB.

Voor UWV geldt dat de cliëntenraad van UWV wordt betrokken bij de U-toets als de aanpassing van wet- en regelgeving grote gevolgen voor de burger kan hebben. Dit verloopt via de U-toets-commissie van de cliëntenraad. De U-toets-commissie krijgt de gelegenheid om een reactie te geven over de wijze waarop zij denkt dat UWV dit

²⁶ Kamerstukken II 2021–2022, 35 845, nr. 13

²⁷ Kamerstukken II 2021–2022, 35 845, nr. 12

²⁸ Kamerstukken II 2021/2022, 35788 nr, 151

gaat uitvoeren. Verder wordt meegenomen welke specifieke doelgroepen/burgers mogelijk problemen zullen ondervinden bij de voorgenomen wet- en regelgeving. De input van de U-toets-commissie wordt meegenomen in de U-toets paragraaf over burgereffecten. In dit proces wordt via de cliëntenraad van UWV soms ook de LCR om advies gevraagd. Voor de toekomst wordt overwogen om de cliëntenraad ook bij de doenvermogenstoets te betrekken.

De SVB heeft aandacht voor het burgerperspectief door klantreizen te maken en klantonderzoek te doen. De uitkomsten hiervan worden onder andere meegenomen in de u-toets, concreet door in het gaan op het effect voor de burger. Sinds kort wordt ook het doenvermogen van de burger getoetst om de gevolgen voor de burger duidelijk in beeld te krijgen. In de herijking van de handreiking uitvoeringstoetsen waarin de afspraken tussen UWV, SVB en SZW zijn vastgelegd krijgt het burgerperspectief nadrukkelijk een plek.

3.4 Fraude signalering voorziening

De Fraude Signalering Voorziening (FSV) was een (risico)signaleringsstelsel van de Belastingdienst. In dit stelsel werden risicosignalen geregistreerd. Een risicosignaal kon aanleiding zijn om een belastingaangifte of een aanvraag van een toeslag handmatig te controleren. Daarnaast werden in de FSV informatieverzoeken van andere overheidsorganisaties geregistreerd. Deze overheidsorganisaties waren niet op de hoogte dat informatieverzoeken in een stelsel als FSV werden geregistreerd.

Op 28 januari 2021 ontving uw Kamer een rapport van PwC van de staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst over het delen van informatie over burgers in FSV met andere organisaties.²⁹ Uit het onderzoek bleek dat er ook gegevens vanuit de FSV gedeeld zijn met UWV, de SVB, gemeenten en de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA).

UWV, de SVB en de NLA hebben onderzocht wat er binnen de eigen organisatie is gebeurd met de signalen die zij van de Belastingdienst hebben ontvangen. De onderzoeken bij de 59 betreffende gemeenten zijn nog niet afgerond.

Tabel 1. Ontvangen FSV-signalen per organisatie

Organisatie	Ontvangen signalen	Gevolgen
UWV	85	1 waarschuwing
SVB	13	1 advies tot terugvordering (niet uitgevoerd)
NLA	7	Geen
Gemeenten	156 signalen (naar 59 gemeenten)	Nog niet bekend

Bij UWV is naar aanleiding van één signaal een waarschuwing opgelegd. Hierbij plaatst UWV wel de kanttekening dat het niet met zekerheid vast te stellen is dat het handhavingsonderzoek voorafgaand aan dat besluit is gestart naar aanleiding van een FSV-signaal. Bij de SVB heeft het overgrote deel van de ontvangen signalen geen gevolgen gehad voor de rechten van uitkeringsontvangers. In twee gevallen is het niet bekend wat er met de signalen gebeurd is, maar is wel duidelijk dat er geen gevolgen voor het recht op uitkering waren. In één geval heeft een FSV-signaal

²⁹ Kamerstukken II 2021/22, 31 066, nr. 957

geleid tot een onderzoek, waaruit het advies tot terugvorderen voortkwam. Deze terugvordering heeft niet plaatsgevonden. Bij de SVB valt het op dat alle ontvangen signalen, signalen waren van buiten de Belastingdienst (vooral van burgers) die naar de SVB zijn doorgezonden. Bij de NLA hebben de ontvangen FSV-signalen niet tot strafrechtelijke onderzoeken geleid.

Uit deze intern uitgevoerde onderzoeken blijkt dus dat de deling van de betreffende gegevens uit/via FSV geen directe gevolgen heeft gehad in het domein van sociale zekerheid en arbeidswetgeving.

In opdracht van SZW voert de Auditdienst Rijk een onderzoek uit naar de interne onderzoeken bij UWV, de SVB en de NLA. De ADR kijkt naar welk proces is gevolgd bij het nalopen van de ontvangen signalen en op welke manier hierover is gerapporteerd. De resultaten van dit onderzoek zullen met uw Kamer worden gedeeld via de volgende Stand van de uitvoering.

3.5 Handhaving buitenland

3.5.1 Huisbezoeken en Memorandum of Understanding Polen

UWV en de SVB hebben het afleggen van huisbezoeken in het najaar van 2021 hervat. Daarvoor was het afleggen van huisbezoeken door de Coronapandemie niet mogelijk. In het Memorandum of Understanding (MOU) met Polen³⁰ is afgesproken dat uitkeringsgerechtigden kunnen worden geïnterviewd op de Nederlandse ambassade in Warschau. Deze interviews zijn dit voorjaar opgestart. In het MOU wordt ook de intentie uitgesproken om de samenwerking bij de export van WW-uitkeringen te intensiveren en spreken partijen de intentie uit om elkaar bij te staan bij de terugvordering van onverschuldigd betaalde uitkeringen. UWV gaat deze samenwerking verder uitwerken.

Tot slot is Nederland op ambtelijk niveau in gesprek met België en Zwitserland over het uitvoeren van controles. Deze twee landen hebben eerder aangegeven dat huisbezoeken door UWV en de SVB in strijd zijn met de nationale wetgeving van deze landen. De gesprekken hebben door de Coronapandemie vertraging opgelopen. Wij informeren uw Kamer wanneer deze gesprekken zijn afgerond.

3.5.2 Voortgang knelpunt handhaving buitenland

In de Signaleringsbrief fraudefenomenen van vorig jaar³¹ gaf UWV aan dat bij een (vermogens)onderzoek het buitenlandse identificatienummer (BIN) nog niet bekend is bij UWV. UWV en de SVB hebben samen met SZW de juridische mogelijkheden ten aanzien van het opvragen van het BIN verkend. De conclusie is dat het BIN ten behoeve van onderzoek kan worden uitgevraagd.

We willen nagaan welke mogelijkheden er zijn om de internationale gegevensuitwisseling te versterken. Samen met UWV en de SVB is een plan van aanpak opgesteld om deze mogelijkheden voor een aantal prioriteitslanden te onderzoeken. Als eerste stap wordt in kaart gebracht welke mogelijkheden tot uitwisseling er op dit moment zijn. Deze inventarisatie heeft in verband met de werkzaamheden voor de parlementaire enquête naar fraudebeleid en dienstverlening stilgelegen. Naar verwachting zal de inventarisatie de tweede helft van het jaar plaatsvinden.

³⁰ Ondertekend op 15 december 2021. Kamerstukken II 2021/2022, 21 501-31, nr. 646

³¹ Kamerstukken II 2020/2021, 17050, nr. 598

3.5.3 Vermogensonderzoeken buitenland

In het kader van het project vakantiemeldingen zal de SVB dit jaar 150 risicogerichte onderzoeken extra uitvoeren. Deze onderzoeken naar vermogen in het buitenland zijn geselecteerd op basis van meldingen van langdurig verblijf in het buitenland. Buiten dit SVB project is in het eerste kwartaal van 2022 gewerkt aan de drie (deel)projecten UWV-SVB. Voorstellen voor bouw van een gedigitaliseerd portaal, het uitbreiden en onderhouden van het netwerk vertrouwenspersonen en de voorlichting aan gemeenten zijn door gezamenlijke projectteams van SVB en UWV uitgewerkt.

Een knelpunt voor uitbreiding van het netwerk buiten Europa is vooral de juridische grondslag voor gegevensverwerking (Arrest Schrems II) in niet-EU landen. Op dit moment vindt een verkennend onderzoek plaats om dit onder voorwaarden toch mogelijk te maken.

Ontwikkelingen rondom gegevensuitwisseling

Door de toename van gegevensuitwisseling

zijn we in staat om burgers en ondernemers beter en gericht te helpen

en

is het tegelijkertijd essentieel om hier zorgvuldig mee om te gaan.

In dit hoofdstuk

Aan de slag met verbeteren uitwisseling matchingsgegevens (VUM)

Voortgang maatregelen loonaangifteketen en SONAR

Voortgang EESSI (gegevensuitwisseling EU)

Ontwikkelingen samenloop detentie en uitkering

Ontwikkelingen Data-initiatief SVB

Update datalekken UvW en de SVB

4 Ontwikkelingen rondom gegevensuitwisseling

Gegevensuitwisseling wordt steeds belangrijker in de publieke dienstverlening. Er kan steeds meer met gegevens waardoor we burgers en ondernemers beter kunnen helpen en tegelijkertijd zitten er ook risico's aan. In dit hoofdstuk gaan wij in op de mogelijkheden en waarborgen rondom gegevensuitwisseling.

4.1 Aan de slag met verbeteren uitwisseling matchingsgegevens (VUM)

Wie kan werken, moet alle kansen kunnen krijgen om aan de slag te gaan. Het is dan wel belangrijk dat gegevens van de werkzoekende beschikbaar zijn voor de werkgever die mogelijk een passende baan kan bieden en andersom. Hiervoor zijn SZW, VNG en UWV een gezamenlijk programma gestart: het Programma Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens (VUM).

Het programma Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens (VUM) is door het Adviescollege ICT-toetsing (AcICT) onderzocht. Het AcICT onderschrijft de behoefte aan het goed kunnen uitwisselen van gegevens zodat werkzoekenden proactief benaderd kunnen worden voor werk en adviseert om het programma zo snel als mogelijk aan te passen voor verdere verbetering. Uit het onderzoek komen vier concrete aanbevelingen: werk aan een doelgroepgerichte aanpak, zorg voor een adequate informatiebeveiliging, pak de tekortkomingen in het ontwerp aan en zorg ervoor dat overlappende programma's beter op elkaar aansluiten. Het zijn aanbevelingen die allen moeten leiden tot een beter inzicht in het beschikbare arbeidspotentieel en daarmee verbetering van VUM.

Het lopende VUM-programma gaan we daarom direct aanpassen. En samen met UWV, VNG, gemeenten en andere partijen gaan we aan de slag met de opvolging van de gegeven adviezen. In de volgende Stand van de informeren wij uw Kamer over de stand van zaken.

Voor het advies van het AcICT en een meer uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de [brief](#) die wij hierover op 7 april³² aan uw Kamer hebben toegestuurd.

4.2 Totaalrapportage beveiliging gezamenlijke elektronische voorzieningen Suwi

Voor het uitwisselen van gegevens maken gemeenten gebruik van Suwinet. Verder wisselen SVB, UWV, DUO, CAK, IND en Dienst Justis via Suwinet gegevens uit. De Totaalrapportage over de informatiebeveiliging van Suwinet over 2020 zenden wij uw Kamer als bijlage bij deze Stand van de uitvoering mee.

In de rapportage wordt gerapporteerd over 14 normen die gericht zijn op een vertrouwelijke omgang met de toegankelijke persoonsgegevens. Denk hierbij onder andere aan het aan medewerkers toekennen van niet meer toegangsrechten dan noodzakelijk. Met de invoering van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in 2020 geldt er één nieuw normenkader voor alle aangesloten organisaties. De consequentie hiervan is dat voor 2020, in tegenstelling tot vorige jaren, geen vergelijking kan worden gemaakt tussen de toename of afname in afwijkingen van specifieke normen.

³² Kamerstukken II, 2021/2022, 34352 nr. 251

Over 2020 voldoet 69 procent van de gemeenten aan alle normen en bij de overige organisaties voldoet 3procent aan alle normen. Voor normen met relatief veel afwijkingen wordt nader onderzoek gedaan naar de oorzaken.

4.3 Voortgang maatregelen loonaangifteketen

In Stand van de Uitvoering van december 2021³³ hebben wij u geïnformeerd over mogelijke maatregelen die door de partners in de loonaangifteketen (LAK) zijn geïnventariseerd, om misbruikrisico's te onderkennen en te beperken. Deze inventarisatie heeft plaatsgevonden naar aanleiding van het rapport van de commissie Loonaangifteketen³⁴.

Ook informeerden wij u over de verschillende perspectieven en belangen van UWV en de Belastingdienst op het gebied van handhaving en de samenwerking binnen de LAK. Ten aanzien van de maatregelen ter (1) bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik, (2) gegevenskwaliteit en misbruikrisico's en (3) specifieke actielijnen van UWV bezien de betrokken organisaties samen met de Staatssecretaris van Financiën welke onderdelen van de maatregelen kansrijk zijn. Hieronder geven wij hiervan de stand van zaken.

(1) Bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik

Ter bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik detecteert het Analyseteam Gegevenskwaliteit LAK (AGL) misbruikrisico's die gerelateerd zijn aan de gegevens in de loonaangifte. Vanaf oktober 2020 zijn zes risico's³⁵ geanalyseerd, afgerond en in het LMO toegelicht. Met betrekking tot de inkomstenverhoudingen (IKV) is in januari 2022 een nieuw signaal geanalyseerd, waarbij sprake was van misbruik van persoonsgegevens. Het AGL heeft direct alert gehandeld, de bedrijven waar het om gaat worden onderzocht door de FIOD en Nederlandse Inspectie.

(2) Gegevenskwaliteit en misbruikrisico's

Met betrekking tot gegevenskwaliteit en misbruikrisico's is een werkgroep ingesteld, die zich richt op het in beeld brengen van de aard van fraude- en misbruikrisico's.

De LAK bekijkt verder welke verbeteringen er mogelijk zijn, om fouten in de aanlevering te verminderen via een BSN-verificatiepunt. Samen met de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) wordt onderzoek verricht naar een mogelijkheid om inhoudingsplichtigen aan te sluiten op de beheervoorziening BSN. Hiervoor heeft overleg tussen de ministeries van BZK en Financiën en het Ketebureau plaatsgevonden. Vanwege de coronacrisis is de voortgang vertraagd; in mei 2022 is een werkgroep gestart. Dit krijgt een vervolg in kwartaal 2.

Met betrekking tot het versneld digitaal terugkoppelen van fouten in de loonaangifte meldt de Belastingdienst een interne ontwikkeling die nieuwe mogelijkheden biedt. Het versneld digitaal terugkoppelen leidt ertoe dat inhoudingsplichtigen digitaal en sneller worden geïnformeerd. In 2021 is een oplossingsrichting voorgesteld, die door BD en UWV wordt ondersteund. Begin 2022 is hierover binnen de BD nadere afstemming geweest en dit heeft geleid tot een verkenning van een nieuwe ontwikkeling. Daarover is afstemming gezocht met UWV; resultaten van deze afstemming worden uitgewerkt in kwartaal 2.

³³ Kamerstukken II 2021/2022, 26448, nr. 666

³⁴ Kamerstukken II 2019/2020, 26 448, nr. 630

³⁵ Kamerstukken II, 26448, nr. 652

(3) Specifieke actielijnen UWV

Bij de specifieke actielijnen van UWV gaat het om het doorvoeren van een structureel risico-assessment, positioneren van het strategisch frauderisicomanagement en het borgen dat werkgevers opgeven wat de reden is van het beëindigen van het dienstverband.³⁶ Het risico-assessment hierop valt binnen het regulier proces.

In de vorige Stand van de Uitvoering hebben wij u gemeld over het onderzoek naar de bewaartermijnen van de gegevens uit de Polisadministratie³⁷. Eind 2022 volgt een projectplan.

4.4 Voortgang maatregelen SONAR

In de Stand van de Uitvoering van december 2020³⁸ hebben wij uw Kamer geïnformeerd over het pakket aan maatregelen dat UWV neemt om de eerder geconstateerde tekortkomingen van SONAR op het gebied van informatiebeveiliging en privacy (IB&P) op te lossen. UWV implementeert via het project SONAR IB&P verschillende maatregelen binnen het huidige systeem (geplande afronding eind 2022). Op de lange termijn wordt SONAR vervangen (niet eerder dan 2025). Totdat SONAR (volledig) is vervangen zal er, ondanks alle maatregelen die UWV neemt, sprake zijn van restryco's omdat niet alle tekortkomingen kunnen worden opgelost binnen het huidige systeem. In SONAR is het bijvoorbeeld technisch niet mogelijk om autorisaties afdoende in te richten. Dit betekent dat geautoriseerde medewerkers toegang kunnen hebben tot gegevens die niet direct noodzakelijk zijn voor de uitvoering van hun taken. Er is bij UWV veel aandacht voor de juiste omgang met persoonsgegevens en integriteit. Met het nieuwe systeem zijn de privacy-problemen opgelost en is er ook sprake van verbeterde (systeem)ondersteuning bij arbeidsbemiddeling.

Voortgang uitvoering maatregelen

De uitvoering van de maatregelen in het kader van het project SONAR IB&P verloopt volgens planning. Dat betekent dat alle maatregelen van het project eind 2022 geïmplementeerd zijn. De afgelopen periode is onder meer de autorisatie voor SONAR verder verbeterd. Eind 2022 wordt een verbeterd proces voor 'schoning' van persoonsgegevens geïmplementeerd. Hiermee wordt structureel geborgd dat gegevens waarover UWV niet meer mag beschikken, tijdig worden verwijderd uit SONAR. Het risico op vertraging in het project Sonar IB&P blijft aanwezig. Dit als gevolg van de complexiteit van het systeem en de beperkte beschikbaarheid van benodigde kennis van bepaalde programmatuur. Ook de samenloop met de migratie van het datacenter van UWV naar een nieuwe leverancier is een complicerende factor. Deze geplande migratie legt een groot beslag op de technische verandercapaciteit van UWV en dus ook op de mogelijkheid om technische verbeteringen door te voeren. In de volgende Stand van de Uitvoering informeren wij uw Kamer weer over de stand van zaken op dat moment.

4.5 Voortgang EESSI (gegevensuitwisseling EU)

In de vorige Standen van de uitvoering hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van het Europese systeem EESSI (Electronic exchange of social security information) bij UWV en de SVB. Dit is voor gegevensuitwisseling tussen socialezekerheidsinstanties binnen de Europese Unie.

³⁶ Kamerstukken II 2020/2021, 26448, nr. 652

³⁷ Kamerstukken II 2021/2022, 26448, nr. 666

³⁸ Kamerstukken II, 2020/2021, 26448, nr. 641

De implementatie van de processen bij het UWV verloopt volgens de planning die met de Europese Commissie is gedeeld. Volgens deze planning zou UWV vanaf april 2022 gefaseerd de resterende processen op EESSI aansluiten. De processen die gepland waren voor april zijn inmiddels succesvol geïmplementeerd. Naar verwachting is de implementatie in november 2022 afgerond en zal Nederland dan niet meer in overtreding zijn van het E7 besluit.

4.6 Ontwikkelingen samenloop detentie en uitkering

In de vorige Stand van de uitvoering hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de vervolmaatregelen die worden getroffen om de gegevensuitwisseling tussen UWV, de SVB, het inlichtingenbureau en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) te verbeteren.

Aan de hand van verdiepingssessies is een beter beeld ontstaan van waar nog mogelijke knelpunten zitten in de gegevensuitwisseling. Het gaat bijvoorbeeld om gevallen waarin een gedetineerde vanuit een detentiefase met recht wordt teruggeplaatst naar een fase zonder recht. Uit onder andere de gegevensvergelijking van UWV moet blijken in hoeverre dit knelpunt leidt tot een samenloop van detentie en het krijgen van een uitkering. Deze wordt op dit moment uitgevoerd.

Daarop vooruitlopend is tussen DJI, het Inlichtingenbureau en UWV afgesproken om een tweetal oplossingsrichtingen voor gegevensuitwisseling te verbeteren te beproeven. Wanneer hierover meer bekend is, informeren wij uw Kamer in een volgende Stand van de uitvoering.

Voortvluchtigen

Zoals eerder gemeld is het proces rondom de groep voortvluchtigen nog niet sluitend. Het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), de politie en UWV werken in afstemming met SZW en SVB aan een pilot. Hierbij levert de politie gegevens over voortvluchtigen aan bij UWV, zodat UWV deze eerder in beeld krijgt. Op dit moment maken CJIB, politie en UWV afspraken over het leveren van het gegevensbestand. Wij informeren uw Kamer via de Stand van de Uitvoering bij vermeldenswaardige ontwikkelingen dan wel resultaten.

Extra herstelactie overgang sofinummer naar BSN

Sinds de vorige Stand van de uitvoering zijn er gesprekken gevoerd tussen UWV en SZW over de mogelijkheden en de wenselijkheid van algemeen beleid rondom het terugvorderen van de onverschuldigde uitkeringen bij UWV aan de groep die in de overgang van sofinummer naar BSN niet is gemeld. Over de uitkomsten van deze gesprekken wordt uw Kamer in de loop van 2022 geïnformeerd.

4.7 Ontwikkelingen Data-initiatief SVB

In de vorige Stand van de uitvoering hebben we uw Kamer gemeld dat de SVB in het kader van het verbeteren van dienstverlening inzet op datagedreven uitvoering en het verbeteren van datakwaliteit door het opsporen van onregelmatigheden in data met nieuwe technieken. Bij deze kwaliteitscontrole is gebleken dat bij sommige AOW-gerechtigden³⁹ sprake is van een te hoge of te lage AOW-uitkering. Deze

³⁹ Uit een steekproef in de AOW-administratie is er naar voren gekomen dat er in ongeveer 9.000 gevallen naar verwachting sprake is van een te hoog of een te laag vastgestelde AOW. Verder dossieronderzoek zal door de SVB plaatsvinden om de verschillen feitelijk vast te stellen.

verschillen zijn ontstaan door menselijk handelen bij de SVB. Dankzij nieuwe technieken worden verschillen in de AOW-administratie nu direct gesignaleerd en opgelost om te voorkomen dat er in de toekomst nieuwe onregelmatigheden ontstaan.

De afgelopen periode hebben SZW en SVB uitgangspunten geformuleerd om de fouten bij nog lopende AOW-uitkeringen te herzien. Daarbij is een afweging gemaakt tussen het belang van de burger en het maatschappelijk belang. Er staat buiten kijf dat als iemand te weinig AOW ontvangt, de betrokkene hierover als eerste wordt geïnformeerd en dat het rechtmatige uitkeringsbedrag wordt vastgesteld:

- Bij in het verleden te weinig betaalde AOW wordt een maximale nabetaling over een termijn van 5 jaar aangeboden, met ruimte om in individuele gevallen langer terug te gaan.
- Bij te veel betaalde AOW wordt afgezien van herziening naar het verleden toe en dus van terugvordering, tenzij er sprake is van een voor de burger evident kenbare fout;
- Als sprake is van een voor de burger evident kenbare fout, dan wordt uitgegaan van een herziening en terugvordering van maximaal 5 jaar terug;
- Bij betrokkenen die op dit moment te veel AOW ontvangen, wordt het rechtmatige uitkeringsbedrag vastgesteld. In overleg met de betrokkene is het mogelijk om een afbouwregeling over een periode van in beginsel maximaal 1 jaar af te spreken, met ruimte om in specifieke gevallen een ruimere afbouwregeling af te spreken;
- In individuele schrijnende gevallen is het mogelijk om af te zien van herziening;
- Negatieve effecten op toeslagen, belasting e.d. worden beperkt.

De SVB doet een uitvoeringstoets om de (financiële) gevolgen in kaart te brengen. De insteek is om in het najaar 2022 te starten met de herzieningsactie en deze in de loop van 2023 af te ronden. De ervaringen die met deze herzieningsactie worden opgedaan worden gebruikt om voor de sociale zekerheid het bredere terug- en invorderingsbeleid vorm te geven. Wij informeren uw Kamer hierover in het kader van de herijking van het handhavinginstrumentarium.⁴⁰

4.8 Update datalekken UWV en de SVB

Via de Stand van de uitvoering informeren wij uw Kamer periodiek over datalekken die zich voordoen bij UWV en de SVB. In de periode 1 januari tot en met 30 april 2022 hebben er bij UWV en de SVB respectievelijk 296 en 215 datalekken plaatsgevonden. Het betrof in vrijwel alle gevallen datalekken waarin het om de persoonsgegevens van één persoon ging met beperkte impact, bijvoorbeeld een verkeerd geadresseerde brief. Elk datalek is er echter één te veel vanwege de schending van de privacy van betrokkenen. Alle datalekken zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

4.8.1 Resultaten onderzoek AP

Het rapport is nog niet uitgebracht. In de volgende Stand van de Uitvoering informeren we uw Kamer hierover.

⁴⁰ Kamerstukken II 2020/2021, 17 050, nr. 596 en Kamerstukken II 2020/2021, 17 030, nr. 601.

4.9 Overige ontwikkelingen gegevensuitwisseling

4.9.1 Onderzoek toepassing algoritmes

In 2021 is de Algemene Rekenkamer een vervolgonderzoek naar de inzet van algoritmes gestart. De Algemene Rekenkamer toetst negen algoritmes van verschillende overheidsorganisaties aan het toetsingskader. Dit is gepresenteerd in het rapport 'Aandacht voor algoritmes' in januari 2021. Eén van de algoritmes die getoetst worden, is het 'AOW-aanvraag algoritme' van de SVB. Dit is een technisch eenvoudig (rule based) algoritme. Het onderzoek heeft geresulteerd in het rapport 'Algoritmes getoetst', dat op 18 mei 2022 is gepubliceerd. De Rekenkamer komt tot de conclusie dat dit algoritme niet volledig voldoet aan het toetsingskader. Alle benodigde aandacht wordt besteed aan de verbeterpunten die in de rapportage zijn benoemd. In de volgende Stand van de uitvoering informeren wij uw Kamer over de maatregelen die naar aanleiding van dit rapport worden genomen.

4.9.2 Inventarisatie nationaliteit

Op 6 april 2022 hebben wij naar aanleiding van vragen van het lid van Baarle (DENK) toegezegd een onafhankelijke toets uit te voeren op de inventarisatie nationaliteit SZW. Voor de uitvoering van deze onafhankelijke toets hebben wij de Auditdienst Rijk benaderd. De opdracht om een onafhankelijke toets uit te voeren op de inventarisatie nationaliteit zal voor de zomer bevestigd worden. Naar verwachting zal de ADR het onderzoek dan in het najaar uitvoeren.

4.9.3 Gegevensdeling UWV bij dienstverlening

In de vorige Stand van de Uitvoering hebben wij aan uw Kamer laten weten dat UWV persoonsgegevens verwerkt om mensen met een uitkering bij UWV proactief te wijzen op een mogelijk recht op de Toeslagenwet. Voor deze gegevensverwerking bestaat onvoldoende wettelijke basis. Net zoals onze voorganger gedogen wij de huidige uitvoering. Het beperken van niet-gebruik en de toegang tot de regeling laagdrempelig houden is van belang om mensen met een laag inkomen goed te kunnen ondersteunen.

UWV heeft een breder onderzoek uitgevoerd om te inventariseren of er buiten de Toeslagenwet nog andere wetten zijn waarin UWV cliënten gericht proactief informeert over mogelijke uitkeringsrechten terwijl daar geen wettelijke grondslag voor is. Uit het onderzoek is gebleken dat er buiten de Toeslagenwet om niet door UWV op contra legem wijze proactief uitkeringsgerechtigden geïnformeerd wordt op mogelijke uitkeringsrechten van andere wetten waarvoor (nog) geen aanvraag is ingediend.

Net zoals onze voorgangers zijn wij van plan een wetstraject te starten om te onderzoeken of de juiste wettelijke basis te creëren is voor een meer proactieve dienstverlening. Over de mogelijkheden hierover informeren wij uw Kamer in de volgende Stand van de uitvoering.

Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving

5 Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving 2022

In juli 2021 hebben UWV en de SVB voor het eerst knelpunten met uw Kamer gedeeld via Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving. [UWV en de SVB bieden samen met deze Stand van de uitvoering nieuwe knelpuntenbrieven aan](#). In deze brieven gaan zij in op nieuwe knelpunten die burgers ervaren. De brieven met knelpunten van de SVB en UWV helpen ons om het beleid van SZW beter aan te laten sluiten op wat burgers nodig hebben en op wat de uitvoering nodig heeft om haar taak goed te vervullen. Het nader onderzoeken en opvolgen van de knelpunten heeft dan ook onze hoogste prioriteit.

Hieronder geven wij een eerste appreciatie van deze knelpunten. Ook geven wij ook de voortgang op de vorige knelpuntenbrieven mee. Samen met UWV en de SVB blijven we ons inzetten om deze knelpunten weg te nemen, waar dit kan. Dit kunnen we niet zonder uw Kamer. Graag gaan we daarom met uw Kamer in gesprek over deze knelpunten.

5.1 Appreciatie knelpuntenbrief UWV 2022

Knelpunt	Reactie SZW
1. Cliënten moeten te lang wachten op sociaal-medische beoordelingen	<p>SZW en UWV werken al enige tijd intensief samen om oplossingen te vinden voor de oplopende mismatch tussen de vraag naar en aanbod van sociaal-medische beoordelingen. <i>In dit traject bekijken we samen met UWV, sociale partners en NVVG niet alleen maatregelen in de uitvoering maar ook wijzigingen in de wettelijke kaders.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • UWV wijst in deze knelpuntenbrief concreet op het <i>laten vervallen van het duurzaamheids criterium binnen de WIA</i> en ook deze optie wordt nu in kaart gebracht ter verdere politieke weging. • Daarnaast wijst UWV hier op <i>aanpassingen in de WGA-uitkeringsstructuur</i>. Het eventueel afschaffen van de WIA-vervolguitkering wordt in het gezamenlijke traject van UWV en SZW gezien. • Naast deze door UWV genoemde punten kijken we nog breder naar <i>mogelijke oplossingen voor de korte, middellange en lange termijn</i>. <p>Zoals toegezegd in het Commissiedebat Uitvoering sociale zekerheid van 6 april jl. ontvangt uw Kamer voor deze zomer een brief over de aanpak van dit Sociaal-medisch beoordelen.</p>
2. Bij arbeidsmarktdienstverlening staat de behoefte van de burger niet altijd centraal	<p>Het signaal van UWV raakt aan de doorontwikkeling van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur en het gewenste dienstverleningsmodel. In het coalitieakkoord spreekt het kabinet over een structurele uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur. Opgedane ervaringen met de regionale mobiliteitsteams (RMT's), waaronder de inzet van ontschotter dienstverlening, worden hierbij betrokken.</p> <p><i>Op dit moment wordt gekeken hoe we invulling kunnen geven aan de uitbreiding en vormgeving van de arbeidsmarktinfrastructuur en wat dat betekent voor onder andere de dienstverlening (regulier en aanvullend).</i> Hiervoor worden gesprekken gevoerd tussen SZW en alle betrokken partijen, waarin de zienswijze over de samenwerking en uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur wordt opgehaald.</p>

<p>3. Gegevensuitwisseling tussen organisaties noodzakelijk voor een persoonlijke dienstverlening bij re-integratie, begeleidingsactiviteiten en schuldhulpverlening</p>	<p>Dit knelpunt is bekend. Zoals ook enkele keren gedeeld met uw Kamer, voor iedere ketensamenwerking moet afzonderlijk worden beoordeeld voor welk doel gegevens gedeeld moeten worden, welke gegevens gedeeld moeten worden, of dit bijzondere persoonsgegevens zoals gezondheidsgegevens betreft en tussen welke partners de gegevens uitgewisseld moeten worden. Het is van belang om transparant te zijn over de deling van de gegevens van burgers: de deling binnen de ketens is, zoals UWV aangeeft, een inbreuk op de privacy. Het is belangrijk om hier open over te zijn, zodat een betrokkene weet wat er met zijn informatie gebeurt. In het geval van dienstverlening is het daarbij van belang dat een betrokkene kan aangeven dat hij of zij niet wil dat zijn gegevens gedeeld worden. Hier moet aandacht voor blijven.</p> <p><i>SZW gaat bezien of de suggestie van UWV, om dit knelpunt integraal te benaderen, mogelijk is.</i></p> <p>Wat betreft de specifieke voorbeelden: UWV is bezig met aansluiting op het Schuldenknooppunt voor gegevensuitwisseling met gemeenten over schuldregelingen. De grondslag is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. De samenwerking met vrijwilligersorganisaties kan worden versterkt via aansluiting op de Nederlandse Schuldhulp Route. Dat is een laagdrempelige manier om cliënten door te verwijzen naar onder meer vrijwilligers. De NSR wordt vanuit SZW gestimuleerd en gesubsidieerd.</p>
<p>a. Overdracht aan gemeenten van afgewezen Wajongaanvragers</p>	<p>SZW deelt de opvatting dat een mogelijk kwetsbare groep na een afgewezen aanvraag ondersteund moet worden zodat zij de passende voorziening krijgt. Mogelijk kan dit binnen het huidige wettelijke kader.</p> <p>We gaan met UWV hierover in overleg.</p>
<p>b. Complexiteit gegevensverstrekkingen socialezekerheidsrechten gedetineerden</p>	<p>In de vorige Stand van de uitvoering hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de maatregelen die worden getroffen om de gegevensuitwisseling te verbeteren. Voor een nadere uiteenzetting van deze vervolmaatregelen verwijzen wij naar hoofdstuk 4.6 in deze Stand van de uitvoering.</p>
<p>4. Hardheden WIA</p>	<p>In de knelpuntenbrief wordt een aantal voorbeelden genoemd van effecten van de WIA die hardvochtig kunnen uitpakken voor groepen burgers. Bijvoorbeeld de hoogte van de WIA-uitkering in de vervolgfase, wanneer een uitkeringsgerechtigde er niet in slaagt om tenminste de helft van de resterende verdiencapaciteit te verdienen. Zoals UWV zelf ook in deze knelpuntenbrief aangeeft, vergt aanpassing van dit soort kwesties een fundamentele, integrale blik op het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid.</p> <p><i>Een dergelijk onderzoek naar fundamentele hervormingen, is onderdeel van het proces dat de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid deze zomer in een brief aan de Kamer aankondigt om hardheden uit de WIA te verminderen. De knelpunten die UWV op dit terrein ervaart, nemen we mee in dit traject</i></p>
<p>5. Bruterij van vorderingen na een jaarovergang</p>	<p>We geven hier antwoord op in paragraaf 3.1.10. in deze Stand van de uitvoering.</p>
<p>6. Wajong-gerechtigden die geen toegang hebben tot vrijwillige verzekeringen</p>	<p>In de knelpuntenbrief vraagt UWV aandacht voor een groep Wajong-gerechtigden die als zelfstandige aan de slag wil gaan of is gegaan en zich wil verzekeren met de publieke vrijwillige verzekering tegen (toenemende) arbeidsongeschiktheid. Personen met een arbeidsbeperking in de Wajong maar ook personen met een arbeidsbeperking in de WIA en de bijstand kunnen zich niet extra verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid via de vrijwillige verzekering. Er is op dit moment nog</p>

	het een en ander onduidelijk over het knelpunt. <i>We gaan met UWV in gesprek om inzicht te krijgen in het knelpunt en zijn benieuwd naar de verdere analyse.</i>
7. Termijn verhoging beslagvrije voet in verband met woonlasten	De Verzamelwet SZW 2023 zal een grondslag bevatten om de termijn op te kunnen nemen in een ministeriële regeling, zodat het mogelijk is snel in te spelen op ontwikkelingen op de woningmarkt. <i>De termijn zal per 1 januari 2023 worden verlengd. We overleggen graag met de ketenpartners, waaronder UWV, over een passende termijn.</i>
8. Samenloop verschillende werknemersregelingen (WW, ZW, WIA, etc.)	Wij hebben kennisgenomen van het knelpunt over samenloop van verschillende wetten. Bij het Interdepartementaal beleidsonderzoek Vereenvoudiging Sociale Zekerheid, wordt de samenloop tussen wetten- en (sub)regelingen meegenomen als één van de bronnen van complexiteit. <i>Dit aandachtspunt wordt dus meegenomen bij het formuleren van oplossingsrichtingen die moeten leiden tot vereenvoudiging van wetgeving.</i>
9. Complexiteit dwarsverbanden sociaal zekerheidsrecht en arbeidsrecht	Over bepaalde dwarsverbanden tussen het sociale zekerheidsrecht en het arbeidsrecht die door UWV worden genoemd, is SZW reeds met UWV in gesprek. Bijvoorbeeld in het kader van de WW, op het gebied van (controle door UWV op) de opzegtermijn en de ketenbepaling. Hierover is uw Kamer geïnformeerd in een vorige Stand van de uitvoering. ⁴¹ Daarnaast wordt door ons ministerie de mogelijkheid van vereenvoudiging van de WW onderzocht. ⁴² <i>De eerste stap in dit vereenvoudigingstraject betreft een onderzoek naar de knelpunten die op het gebied van de WW worden ervaren door zowel werknemers en werkgevers als door UWV, dat eind juni van start gaat. Samenloop situaties binnen de WW met het arbeidsrecht vallen binnen dit onderzoek en worden daarmee meegenomen in dit traject.</i>
10. Verlofregelingen bij ouderschap	Recentelijk is een onderzoek gestart naar de begrijpelijkheid van het verlofstelsel voor werknemers en kleine bedrijven. <i>Het eindrapport wordt naar verwachting voor het zomerreces aangeboden aan de Kamer.</i>

⁴¹ Kamerstukken II 2020/2021, 26448, nr. 652

⁴² Kamerstukken II 2021/2022, 26448, nr. 667

5.2 Appreciatie knelpuntenbrief SVB 2022

Knelpunt	Reactie SZW
<p>1. Armoedebestrijding: gebruiken beschikbare gegevens</p>	<p>Momenteel werkt de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen aan een actieprogramma om armoede te bestrijden en schulden te voorkomen; voor het zomerreces wordt dit aan uw Kamer aangeboden. Het tegengaan van niet-gebruik is één van de belangrijke actielijnen in het actieprogramma. Ook wordt in kaart gebracht wat er aan wetwijzigingen nodig is om in zijn algemeenheid een meer proactieve dienstverlening mogelijk te maken in de sociale zekerheid. Dat doen we in het kader van een modernisering van de wet SUWI, waarbij dit een prominent onderwerp zal zijn. De minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioen zal uw Kamer over dit traject nog berichten. Op twee onderwerpen zetten we met de SVB bovendien al concrete stappen: de pilot aanpak niet-gebruik AIO en dubbele kinderbijslag intensieve zorg.</p> <p><u>Beschikbare gegevens gebruiken voor bestrijden niet-gebruik</u> <i>Om niet-gebruik van de Aanvullende inkomensvoorziening voor Ouderen (AIO) tegen te gaan wordt ingezet het (tijdelijk) mogelijk maken van gegevensuitwisseling via een pilot. Daarnaast wordende bestaande voorlichtings- en uitvoeringsprocessen waarmee burgers actief op het recht op AIO worden gewezen, verbeterd.</i></p> <p>In 2021 is het CBS-onderzoek naar het niet-gebruik in de AIO afgerond. Eerder is in de Stand van de uitvoering weergegeven dat het potentieel niet-gebruik in 2018 circa 30 procent was en circa 20.000 huishoudens betrof. Het is voor de SVB, zonder aanvullende informatie, moeilijk te bepalen wie potentiële rechthebbenden zijn maar nog geen gebruik maken van de AIO.</p> <p>Uitwisseling van inkomensgegevens met UWV kan de SVB in staat stellen om potentieel AIO-gerechtigden gericht te benaderen. Voor het gebruik van inkomensgegevens zonder aanvraag ontbreekt een wettelijke grondslag, waardoor de SVB dit niet mag doen. De SVB mag namelijk alleen persoonsgegevens verwerken als het doel van de verwerking valt onder de wettelijke taken die de SVB heeft. De tijdelijke Regeling aanpak niet-gebruik AIO geeft de SVB deze (tijdelijke) taak. Een 'proof of concept' voor de te gebruiken technologie en een conceptregeling voor de uitvoering van een pilot zijn inmiddels gereed. De conceptregeling is aan de SVB voor een uitvoeringstoets voorgelegd en voor internetconsultatie openbaar gemaakt. Na advisering door de Autoriteit Persoonsgegevens en publicatie van de regeling kunnen binnen het kader van de pilot proportioneel gegevens worden uitgewisseld.</p> <p>Hiernaast wordt er gewerkt aan de verbetering van bestaande voorlichtings- en uitvoeringsprocessen. Dit betreft onder meer de uitbreiding van informatie over de AIO in de brieven, via gemeenten, op de website van de SVB en in mijnpensioenoverzicht.nl. Ook wordt het aanvraagproces vereenvoudigd. De relatiebeheerders zijn weer gestart met de gesprekken met de gemeenten en ouderenbonden. Het gaat hier bijvoorbeeld om drie gesprekken tussen ouderen, medewerkers van de SVB en medewerkers van gemeenten en om informatiebijeenkomsten. Op korte termijn komt er een invulbaar PDF-formulier beschikbaar als voorschot op het digitaal aanvragen van de AIO. De internet-wizard is vereenvoudigd. Dit is een digitale vragenlijst waarmee burgers kunnen nagaan of ze mogelijk recht op AIO hebben. Binnenkort start op drie locaties een pilot met een telefonische intake.</p>

	<p><u>Dubbele Kinderbijslag intensieve zorg</u> De SVB noemt naast de AIO ook de Dubbele kinderbijslag intensieve zorg (DKIZ) als knelpunt bij het bestrijden van niet-gebruik. Het CIZ kan deze ouders wijzen op financiële ondersteuning die zij mislopen en dit is ook mogelijk op basis van gegevensuitwisseling. Deze mailing is echter in strijd met privacyregelgeving en daarom kunnen ouders nu niet worden geïnformeerd. In paragraaf 3.2.2. van deze Stand van de Uitvoering wordt hier nader op ingegaan.</p>
<p>2. Menselijke maat in het sanctiebeleid</p>	<p>Het knelpunt dat de SVB signaleert wordt herkend. <i>Wij vinden het ook van groot belang dat het sanctiebeleid zijn doel niet voorbijschiet en mensen onnodig hard raakt. Daarom werken wij sinds 2020 aan een herijking van het sanctiebeleid.</i> ⁴³ Aan de ene kant wordt ingezet op het voorkomen van fouten via preventieve middelen en aan de andere kant op een herijking van het wettelijk stelsel. Naast fundamentele wijzigingen moet uiteraard ook bezien worden wat in het huidige wettelijke stelsel mogelijk is als zich een knelpunt voordoet. Bij het bepalen van de hoogte van de boete is het bijvoorbeeld mogelijk om de persoonlijke omstandigheden van de betrokkene mee te laten wegen⁴⁴. Wij blijven graag met de SVB in gesprek over de mogelijkheden op zowel de korte als de langere termijn.</p>

⁴³ Kamerstukken II, 17 050, nr. 596 en 601.

⁴⁴ Op basis van artikel 2, achtste en tiende lid van het Boetebesluit socialezekerheidswetten en op basis van artikel 2a, eerste lid van het Boetebesluit socialezekerheidswetten.

5.3 Voortgang knelpunten uit knelpuntenbrieven 2021

Hieronder geven wij uw Kamer inzicht in de huidige voortgang op de knelpunten uit de knelpuntenbrieven van [UWV](#) en de [SVB](#) juli 2021. Deze knelpuntenbrieven zijn meegezonden met de Stand van de uitvoering in juli 2021. Bij de Stand van de uitvoering van december 2021 is de toenmalige [voortgang op de knelpunten](#) gedeeld.

Knelpunt UWV 2021	Voortgang knelpunt
<p>1. Complexiteit Werkloosheidwet (WW)</p>	<p>Zoals eerder uitvoerig toegelicht in de Stand van de Uitvoering van juli 2021⁴⁵, wordt door SZW de mogelijkheid van vereenvoudiging van de WW onderzocht. De eerste stap in dit vereenvoudigingstraject betreft een onderzoek naar de knelpunten die op het gebied van de WW worden ervaren door zowel werknemers en werkgevers als door UWV. Dit onderzoek wordt breder uitgevoerd dan de concrete voorbeelden die UWV in de knelpuntenbrief van juli 2021 heeft genoemd.</p> <p>Na bespreking van de onderzoeksopzet met UWV en de sociale partners en de verzending hiervan aan uw Kamer in februari jl.⁴⁶, is de onderzoeksopdracht meervoudig onderhands aanbesteed. Eind juni start het onderzoek. De resultaten van het onderzoek verwachten wij in het eerste kwartaal van 2023 te kunnen delen.</p>
<p>2. Complexiteit arbeidsongeschiktheidswetgeving (WIA) – duurzaamheidscriteria</p>	<p>SZW en UWV werken al enige tijd intensief samen om oplossingen te vinden voor de oplopende mismatch tussen de vraag naar en het aanbod van sociaal-medische beoordelingen. Er zijn al impactvolle maatregelen in gang gezet in de uitvoering. Maar er is meer nodig. Daarom bezien UWV en SZW samen met sociale partners en NVVG niet alleen aanvullende maatregelen in de uitvoering maar ook wijzigingen in de wettelijke kaders. UWV wijst in de eerste knelpuntenbrief net als in de tweede knelpuntenbrief concreet op het laten vervallen van het duurzaamheids criterium binnen de WIA. Deze optie wordt momenteel in kaart gebracht ter verdere politieke weging. Daarnaast kijken we breder naar mogelijke oplossingen voor de korte, middellange en lange termijn.</p>
<p>3. Dienstverlening UWV aan volledig en duurzaam Arbeidsongeschikten (Wajong DGA en IVA/IVA)</p>	<p>Wij hebben in februari 2022 uw Kamer gemeld dat wij voornemens zijn een experiment op te zetten op basis van de Wet SUWI, via een algemene maatregel van bestuur. Op basis van dit experiment wordt de inzet van re-integratiedienstverlening met alle bijbehorende instrumenten voor IVA/DGA uitkeringsgerechtigden mogelijk gemaakt. Met dit experiment onderzoeken wij samen met UWV in welke mate IVA/DGA-uitkeringsgerechtigden op eigen verzoek willen en kunnen werken en in welke mate personen met een IVA/DGA uitkering met behulp van ondersteuning werk kunnen vinden, verrichten en behouden. Aan de hand van de resultaten van dit experiment kan vervolgens een afweging worden gemaakt over het al dan niet structureel mogelijk maken van ondersteuning aan mensen met een IVA/DGA-uitkering.</p> <p>Daarnaast is het eerder mogelijk gemaakt om ook re-integratiedienstverlening in te kopen voor mensen die minder dan 35 procent arbeidsongeschikt zijn en die een beroep doen op de WW. Voor WW-cliënten die na ziekte geen recht hebben op een</p>

⁴⁵ Kamerstukken II 2020/2021, 26448, nr. 652

⁴⁶ Kamerstukken II 2021/2022, 26448, nr. 667

	<p>WIA-uitkering wordt vanuit het programma 'onbeperkt aan het werk' gewerkt aan een evaluatievoorstel van de re-integratiedienstverlening (2022 – 2025). Op dit moment wordt onderzocht of deze dienstverlening ingezet kan worden voor WW-cliënten met een structureel functionele beperking en die hinder ondervinden bij het vinden en behouden van werk.</p>
<p>4. Sollicitatieverplichting WW bij volledige werkhervatting maar tegen lager loon</p>	<p>De voorbereidingen voor het eerder aangekondigde effectiviteitsonderzoek naar de werking van de sollicitatieverplichting in de praktijk zijn in volle gang, zowel binnen SZW als binnen UWV. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de opzet voor het onderzoek.</p> <p>Zoals medegedeeld in de vorige voortgangsrapportage van de knelpuntenbrief, is het knelpunt 'sollicitatieverplichting WW bij volledige werkhervatting maar tegen een lager loon' op verzoek van UWV uitgelicht en daarmee losgekoppeld van het bredere effectiviteitsonderzoek. Over een oplossing voor dit knelpunt voeren wij uitvoerig overleg met UWV, met name om (nog) meer duidelijk te kunnen krijgen van de kenmerken van de groep WW-uitkeringsgerechtigden die dit treft zodat we een passende oplossing kunnen bieden. De uitkomsten hiervan worden naar verwachting na de zomer verwacht.</p>
<p>5. Maatregelenbesluit sociale zekerheidswetten</p>	<p>Dit knelpunt wordt nader besproken binnen de herijking van het handhavingsinstrumentarium. Hier wordt u voor of in het zomerreces over geïnformeerd.</p>
<p>6. Debiteurenbeleid</p>	<p>Door UWV, SVB en SZW is gezamenlijk geconcludeerd dat de 'Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen' moet worden gemoderniseerd. In de brief over de herijking van handhavingsinstrumentarium informeren wij uw Kamer hier nader over voor het zomerreces.</p>
<p>7. Kostendelersnorm in de Toeslagenwet</p>	<p>In de vorige Stand van de uitvoering informeerde ik u over de verkenning om de kostendelersnorm anders vorm te geven. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de leeftijd voor kostendelersnorm verhoogd zal worden van 21 jaar naar 27 jaar. Dit geldt ook voor de Toeslagenwet. Een wetsvoorstel daartoe is bij de Tweede Kamer ingediend. Dit heeft geen effecten op het genoemde handhavingsrisico voor de Toeslagenwet. Daarom wordt in een apart traject bekeken welke opties uitvoerbaar zijn om met dit handhavingsrisico om te gaan. De Kamer zal daar in de tweede helft van dit jaar over geïnformeerd worden. Ook is er aandacht voor bredere aanpassingen aan (de uitvoering van) de Toeslagenwet, zowel in wet- als lagere regelgeving. Over de voortgang hiervan informeren wij uw Kamer in de volgende Stand van de Uitvoering.</p>
<p>8. Dagloonbesluit WIA</p>	<p>In de gesprekken met UWV over dit onderwerp en andere mogelijke aanpassingen van de dagloonvaststelling zijn de verschillende groepen die te maken kunnen hebben met het knelpunt in kaart gebracht, evenals de gevolgen van een aanpassing van de regelgeving. Daarbij is aandacht besteed aan de bijzondere omstandigheid dat een oplossing voor de ene groep, ongewenste effecten kan hebben voor een andere groep. Ook dient rekening te worden gehouden met de uitlegbaarheid, uitvoerbaarheid en juridische gevolgen. Op korte termijn worden oplossingsrichtingen geformuleerd en besproken met de sociale</p>

	partners. In de zomer van 2022 delen wij deze oplossingsrichtingen met uw Kamer.
9. Gegevensuitwisseling tussen instanties bij schuldenproblematiek – ook in geval er geen sprake is van schulden bij UWV	UWV is bezig met aansluiting op het Schuldenknooppunt voor gegevensuitwisseling met gemeenten over schuldregelingen. De grondslag is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. De samenwerking met vrijwilligersorganisaties kan worden versterkt via aansluiting op de Nederlandse Schuldhulp Route (NSR). Dat is een laagdrempelige manier om cliënten door te verwijzen naar onder meer vrijwilligers. De NSR wordt vanuit SZW gestimuleerd en gesubsidieerd.
10. Toerekensystematiek ERD/WGA	<p>Op dit moment vormt de periode van tien jaar een risico bij overgangen van ondernemingen, omdat er een substantiële kans is op fusies, overgangen van ondernemingen of splitsingen van bedrijven. Hierdoor wordt het toerekenen van lasten voor de premiedifferentiatie complex. Daarnaast verplicht de Algemene Wet bestuursrecht UWV ertoe om naar aanleiding van fusies, overgangen en splitsingen van bedrijven een veelheid aan werkgevers als belanghebbende te moeten aanmerken bij WIA-beschikkingen van werknemers. Ook dat leidt tot uitvoeringscomplexiteit, en tot onbegrip onder werkgevers als zij een kopie van een WIA-beschikking ontvangen voor een werknemer wiens WGA-uitkeringslasten deels aan hen moeten worden toegerekend maar die níét bij hen in dienst is.</p> <p>Deze complexiteit proberen wij te beperken door in gesprek te gaan met de Belastingdienst en UWV over de mogelijkheden om de ERD/WGA-wetgeving te vereenvoudigen. Een voorbeeld van een vereenvoudiging is het wetsvoorstel beschikkingen overgang van ondernemingen.</p> <p>Met het in voorbereiding zijnde voorstel beschikking overgang van onderneming worden de Wet financiering sociale verzekeringen (WFsv), de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en de Ziektewet (ZW) gewijzigd in verband met nadere regels over een overgang van onderneming.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt geregeld dat er een beschikking wordt afgegeven bij een overgang van onderneming en dat er verplicht melding van een overgang gemaakt moet worden door de werkgevers (Wetsvoorstel overgang van onderneming, WOVON). • Wanneer de werkgevers geen melding doen, dan riskeren zij vanaf 2029 een boete. <p>Een beschikking bij overgang van onderneming is een belangrijke stap voor de toerekening van arbeidsongeschiktheidslasten aan werkgevers en heeft ook andere positieve effecten. Zo is de verbetering van de registratie van belang voor de gehele premiedifferentiatie. De beschikking zorgt er onder andere voor dat de procedure met betrekking tot het vaststellen van een overgang van onderneming door één instantie (de Belastingdienst) kan plaatsvinden. Hiermee wordt voorkomen dat er op een later moment tegen afzonderlijke besluiten van UWV (uitkeringsbeschikkingen en toerekening van uitkeringslasten bij eigenrisicodragers) en de Belastingdienst (premiebeschikkingen) een procedure moet worden gevoerd, dat is de huidige situatie.</p>

	<p>Registratie door de Belastingdienst is dan ook nodig om deze maatregelen uit te voeren. Voor de uitvoering van het wetsvoorstel moet de Belastingdienst een nieuwe functionaliteit ontwikkelen en processen inrichten, de complexiteit van deze maatregel heeft een belangrijke invloed. De Belastingdienst heeft, kortom, tijd nodig om het wetsvoorstel zorgvuldig te implementeren.</p> <p>De Belastingdienst en UWV hebben de uitvoeringstoetsen op het wetsvoorstel inmiddels afgerond. Het wetsvoorstel kan hierdoor naar de volgende fase van het wetgevingstraject. De beoogde inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel is 1 januari 2027 en de boete zal vanaf 1 januari 2029 worden gehandhaafd. Wij informeren u nader in de volgende Stand van de uitvoering in december.</p>
<p>11. Gegevensuitwisseling tussen instanties</p>	<p>In gesprekken met UWV is geconstateerd dat er op verschillende plekken knelpunten zijn in de gegevensuitwisseling tussen instanties. In de tweede knelpuntenbrief⁴⁷ heeft UWV toegelicht dat optimale dienstverlening niet altijd mogelijk is door het ontbreken van wettelijke ruimte voor samenwerking en gegevensuitwisseling tussen instanties. Daarbij identificeert UWV concreet drie knelpunten, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met andere partijen noodzakelijk voor re-integratie, begeleidingsactiviteiten en schuldhulpverlening; • Overdracht aan gemeenten van afgewezen Wajongaanvragers; en • Complexiteit gegevensverstrekkingen socialezekerheidsrechten gedetineerden. <p>Hierop reageer ik in deze Stand van de Uitvoering.</p>

Knelpunten SVB 2021	Voortgang knelpunt
<p>1. Leefvormen AOW: duurzaam gescheiden leven</p>	<p>Wij geven hierop antwoord in paragraaf 3.2.1 onder <i>Verkenning leefvormen AOW</i>.</p>
<p>2. Leefvormen: kostendelersnorm in de AIO en Anw</p>	<p>In het coalitieakkoord is opgenomen dat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten. Wetgeving is in voorbereiding. Geplande datum van invoering: 1 januari 2023.</p>
<p>3. Niet-gebruik AIO</p>	<p>Zie onze reactie hierop bij knelpunt 1 van de nieuwe knelpuntenbrief: <i>Armoedebestrijding: gebruiken beschikbare gegevens: Beschikbare gegevens gebruiken voor bestrijden niet-gebruik</i>.</p>
<p>4. Kinderbijslag: dubbele kinderbijslag voor intensieve zorg</p>	<p>Wij geven hier antwoord op in paragraaf 3.2.2. van deze Stand van de uitvoering.</p>
<p>5. Kinderbijslag: extra kinderbijslag (AKW+)</p>	<p>In de vorige voortgang is aangegeven dat het begrijpelijk is dat dit tot vragen leidt, maar dat dit geen aanleiding is om de wet- en regelgeving hierop aan te passen. Dit extra bedrag aan kinderbijslag is primair gericht op huishoudens waarvan vanwege</p>

⁴⁷ Knelpuntenbrief wet- en regelgeving UWV, juni 2022

	<p>de bijzondere omstandigheden niet gestreefd wordt om de beide ouders te laten participeren op de arbeidsmarkt. Bijstandsgezinnen (met twee ouders) behoren niet tot deze doelgroep. Wij zijn niet voornemens dit te wijzigen.</p>
<p>6. Kinderbijslag keten: gevolgen scheiding</p>	<p>In de vorige stand is als reactie op het knelpunt toegezegd in gesprek te gaan met Het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV). SZW en JenV hebben met elkaar gesproken over het ouderschapsplan, de indeling hiervan en de mogelijke verplichting tot het opnemen van de onderwerpen kinderbijslag en het kindgebonden budget.</p> <p>Uit het gesprek is naar voren gekomen dat het ouderschapsplan een wettelijke basis kent, maar aan de inhoud zijn geen vereisten vanuit de wet en ouders kunnen in het algemeen niet verplicht worden om het onderwerp financiën op te nemen in het ouderschapsplan. Hiermee kunnen de kinderbijslag en het kindgebonden budget als zodanig niet verplicht in het ouderschapsplan worden opgenomen.</p> <p>In het gesprek met JenV hebben wij de mogelijkheden besproken die gericht zijn op betere communicatie aan gescheiden ouders. JenV kan ouders helpen alerter te zijn op de financiën na scheiden door informatie toe te voegen aan al bestaande websites die informatie geven over kindgebonden budget en kinderbijslag. De besproken opties zullen ook worden meegenomen bij de doorontwikkeling van onderdelen vanuit het programma Scheiden zonder Schade. Deze nieuwe inzichten zijn gedeeld met de SVB en toeslagen.</p>
<p>7. Kinderbijslag keten: arbeidsmigranten</p>	<p>Samen met Toeslagen zet mijn departement zich in voor verdere verbeteringen in het proces tot vaststelling van het kindgebonden budget waarbij sprake is van een internationale component. Het afgelopen jaar is het (deel)proces van vaststelling onderzocht.</p> <p>Hiertoe zijn oplossingsrichtingen onderzocht om het proces voor de gezinsbijlagen te verbeteren. Uitkomst is dat deze ook geen soelaas bieden en vaak een verslechtering betekenen voor burgers. Aanpassingen in het dienstverleningsconcept vergt veel inspanning en capaciteit met een resultaat dat anders is maar niet per se beter voor burgers.</p> <p>Helaas blijken er geen gemakkelijke structurele oplossingen voorhanden. Echter blijft alles erop gericht om, binnen de beperkingen van het toeslagenstelsel, te voorkomen dat burgers geconfronteerd worden met hoge terugvorderingen.</p>
<p>8. Handhaving internationaal</p>	<p>Zie hiervoor paragraaf 3.5.1 in deze Stand van de uitvoering.</p>
<p>9. Participatie in de Anw</p>	<p>De SVB is bezig met de verdere uitrol van de beproefde werkwijze van de pilot, waarbij een warme overdracht van Anw-gerechtigden naar gemeenten plaatsvindt wanneer de wens bestaat bij de klant om te re-integreren.</p>